

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1922:9
HANDELSDEPARTEMENTET

PATENTLAGSTIFTNINGSKOMMITTÉNS BETÄNKANDE VII

FÖRSLAG TILL LAG
OM RÄTT TILL TIDNINGS
ELLER
TIDSKRIFTS TITEL
M. M.

S T O C K H O L M

1 9 2 2

Statens offentliga utredningar 1922.

Kronologisk förteckning.

Januari—Mars.

1. Skolkommissionens betänkande. 4. Det högre skolväsendet i utlandet (tr. 1921). Norstedt. 387 s. **E.**
2. Betänkande och förslag till förändrade grunder för förvaltningen av kronans jordbruksdomäner samt till nya reglementariska bestämmelser för samma förvaltning. Heggström. 106 s. **Jo.**
3. Städernas särskilda skyldigheter och rättigheter i förhållande till staten. Av T. Nothin. Marcus. 246 s. **Fl.**
4. Betänkande med förslag till livsmedelslag m. m. (tr. 1921). Almqvist & Wiksell. xij, 295 s. **S.**
5. Bihang 1 till betänkande med förslag till livsmedelslag m. m. Förslag till föreskrifter rörande undersökning av smör och margarin, ost och margarinost, ättika och vatten (tr. 1921). Almqvist & Wiksell. 52 s. **S.**
6. Bihang 2 till betänkande med förslag till livsmedelslag m. m. Biologiska och kemiska undersökningar och andra utredningar. Av H. Huss och T. Sandberg (tr. 1921). Almqvist & Wiksell. 101 s. **S.**
7. Förslag till om- och tillbyggnad av Kungl. biblioteket. Handlingar 1918—1921 (tr. 1921). Almqvist & Wiksell. (4), 72 s. 18 pl. **E.**
8. Jordkommissionens betänkande. 1. Förslag till lag med bestämmelser angående rätt att förvärva och besitta fast egendom. Thule, (6), 425 s. 4 kart. **Ju.**
9. Utredning och förslag rörande beredande av understöd åt ånkor efter manskap vid armén och marinen. Beckman. 29 s. **Fö.**
10. 1921 års pensionskommittés betänkande. 1. Betänkande med förslag till författningar ang. dyrtids-tillägg och pensionstillägg åt vissa pensionärer (tr. 1921). Heggström. 83 s. **Fl.**
11. Betänkande med förslag till förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker m. m. Heggström. 96 s. **Fl.**
12. Betänkande 2, avg. av 1919 års sakkunniga för Chalmerska institutets omorganisation. Omorganisation av Chalmers tekniska instituts högre avdelning till teknisk högskola och dess lägre avdelning till tekniskt gymnasium med tekniska fackskolor samt förslag till nybyggnader för högskolan. Norstedt. ix, 122 s. 11 pl. **E.**
13. Till herr statsrådet och chefen för k. finansdepartementet. [Utlåtande från sakkunniga för utredning angående kontrollen över sockertillverkningen.] Marcus. 30 s. **Fl.**
14. Betänkande och förslag angående officerskårens vid flottan rekrytering och utbildning m. m. 4. Antagning och utbildning av befäl i flottans reserv. Beckman. 192 s. **Fö.**
15. Kommunalförfattningssakkunnigas betänkande. 3. Ersättning åt innehavare av kommunala förtroendeuppdrag. Norstedt. 162 s. **S.**
16. Bilaga till kommunalförfattningssakkunnigas betänkande. 3. Statistisk redogörelse för utgående ersättningar åt innehavare av förtroendeuppdrag inom primärkommunerna. Norstedt. ij, 80 s. **S.**
17. Förmögenhetsbrotten. Andra delen. Förberedande utkast till strafflag. Speciella delen. 4. Av J. O. W. Thyren Lund, Berling. vj, 217 s. **Ju.**
18. Betänkande i fråga om plan för utförande av ostkustbanan m. m. Beckman. ix, 315 s. 1 kart. **K.**
19. Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 8. Utlåtande i valutafragan. Marcus. 24 s. **Fl.**
20. Underdånigt betänkande rörande lönereglering för befattningshavare vid lots- och fyrstaten m. m. Marcus. 71, 14 s. **H.**
21. Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 9. Utlåtande angående järnvägsfrakternas reglering. Tullberg. 46 s. **Fl.**
22. Ortnamnen i Värmlands län. 7. Karlstads härad. Uppsala, Appelberg. (4), 35 s. **E.**
23. Järnvägstyrelsens skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 mars 1922 med yttrande över ostkustbanekommitténs betänkande. Beckman. (2), 36 s. **K.**
24. Utredning angående inrättandet av ett svenskt statslotteri. Av C. V. L. Charlier. Malmö, Röhr. (4), 109 s. **H.**
25. Lekmannaelementets användande och ställning inom civilprocessen i skilda länder. Av G. Fallcrantz. Norstedt. vij, 588 s. **Ju.**
26. Betänkande och förslag rörande internering av farliga åtfallerförytare. Lund, Berling. 115 s. **Ju.**
27. Ostkustbanekommitténs promemoria med anledning av järnvägstyrelsens yttrande den 9 mars 1922 över kommitténs betänkande den 3 februari 1922. Beckman. 23 s. **K.**
28. Betänkande angående statens övertagande av viss omfattning av förädlingsverksamheten beträffande avkastningen från statens skogar. Centraltr. (10), 243 s. **Jo.**
29. Skolkommissionens betänkande. 2. Historiska översikter och särskilda utredningar. Norstedt. 309 s. **E.**
30. Utredning och förslag angående värden av blinda. Heggström. ix, 184 s. **E.**
31. Järnvägstyrelsens erinringar med anledning av ostkustbanekommitténs promemoria av den 23 mars 1922. Beckman. 21 s. **K.**
32. Skolkommissionens betänkande. 3. Statistiska utredningar. Av E. Göransson. Norstedt. vj, 244 s. **E.**
33. Skolkommissionens betänkande. 1:1—2. Grunder för en ny läroverksorganisation. Norstedt. xxvij, 803 s. **E.**
34. Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 10. Utlåtande med förslag till förordning om åtgärder till skydd mot så kallad valutadumpling. Marcus. 135 s. **Fl.**

April—Juni.

1. Några iakttagelser från 1921 års riksdagsmannaval. Av E. v. Heidenstam. Norstedt. 20 s. **Ju.**
2. Byggnadsarbetarsakkunnigas betänkande. 2. Arbetsstatistisk undersökning rörande husbyggnadsverksamheten i Sveriges städer och stadsliknande samhällen. Av B. Nyström. Norstedt. 208 s. **S.**
3. Järnvägstyrelsens skrivelser till Kungl. Maj:t den 28 april 1922 med förslag till taxebändring samt den 5 maj 1922 med yttrande över tull- och traktatkommitténs utlåtande m. m. Sv. Tr.-aktieb. 22 s. **K.**
4. Klimatets inverkan på byggnader vid västkusten. Kungl. byggnadsstyrelsens meddelande nr 1. Marcus. 13 s. **K.**
5. Betänkande med förslag till förändrad kyrklig indelning och organisation inom de till Kristianstads och Malmöhus län hörande delarna av Lunds stift. Heggström. 392 s. **E.**
6. Tillägg till betänkande och förslag betr. förrädsverksamheten vid marinen. Tullberg. vj, 92 s. **Fö.**
7. Betänkande rörande fiskerinarängens främjande. Heggström. 95 s. **Jo.**
8. Utredning angående statsunderstöd för idrottens främjande. Tullberg. vj, 124 s. 1 kart. **E.**
9. Patentlagstiftningskommitténs betänkande. 7. Förslag till lag om rätt till tidnings eller tidskrifts titel m. m. Marcus. 54 s. **H.**

Anm. Om särskild tryckort ej anges, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. **E.** = ecklesiastikdepartementet, **Jo.** = jordbruksdepartementet. Från den 1 april, då kungörelsen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars yttre anordning (nr 98) trädde i kraft, utgavs utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1922 : 9
HANDELSDEPARTEMENTET

PATENTLAGSTIFTNINGSKOMMITTÉNS BETÄNKANDE VII

FÖRSLAG TILL LAG
OM RÄTT TILL TIDNINGS
ELLER
TIDSKRIFTS TITEL
M. M.

STOCKHOLM 1922

ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

STATENS OFFENTLIGA TRYCKERIEN 1855
HÄNDELSEHÄFTER

PATENTLAGSTYNS KOMMISSIONENS FÖRSÄKELSE

FÖRSÄKELSE
OM RÄTT TILL TIDNING
ELLER
TIDSKRIFTS TITEL
M. M.

STOCKHOLM 1855
HÄNDELSEHÄFTER

Innehållsförteckning.

	SID.
Underdånig skrivelse	5
Författningsförslag.	
Förslag till lag om rätt till tidnings eller tidskrifts titel	11
Förslag till kungörelse om ändrad lydelse av 2, 3, 4 och 5 §§ i förordningen den 17 juni 1916 angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter	13
Förslag till ändrad lydelse av § 1, 3:o och 4:o, tryckfrihetsförordningen	15
Motivering.	
Inledning.	
Historisk redogörelse för förhållandena i Sverige	19
Utländsk rätt	32
Allmän motivering	34
Speciell motivering.	
Förslag till lag om rätt till tidnings eller tidskrifts titel	41
Förslag till kungörelse om ändrad lydelse av 2, 3, 4 och 5 §§ i förordningen den 17 juni 1916 angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter	47
Förslag till ändrad lydelse av § 1, 3:o och 4:o, tryckfrihetsförordningen	51
Särskilt yttrande	53

Handboken

Underhålls skrifter

Förhållningsföreläsningar

Förslag till lag om rätt till utbildning för barn och ungdom

Förslag till kongress om ändrad lydelse av 2 § i lagen om föräldraansvar

17 juni 1910 angående vilkoren för föräldraansvar i förhållande till barn

periodiska skrifter

Förslag till ändrad lydelse av 2 § i lagen om föräldraansvar

Motivering

inlämning

Hilmarssons redogörelse för förhållanden i Sverige

Utländsk rätt

Allmän motivering

Särskild motivering

Förslag till lag om rätt till utbildning för barn och ungdom

Förslag till kongress om ändrad lydelse av 2 § i lagen om föräldraansvar

17 juni 1910 angående vilkoren för föräldraansvar i förhållande till barn

periodiska skrifter

Förslag till ändrad lydelse av 2 § i lagen om föräldraansvar

Särskild yttrande

TILL KONUNGEN.

Patentlagstiftningskommittén, åt vilken lämnats i uppdrag, bland annat, att verkställa utredning angående de lagstiftningsåtgärder, som till stävjande av s. k. illojal konkurrens kunde finnas påkallade,

har den 5 maj 1915 avgivit betänkande med förslag till lag mot illojal konkurrens m. m., i vilket förslag emellertid ej förekommo några bestämmelser mot den form av illojal konkurrens, som består i framkallande av förväxling med annans näringsverksamhet. I sitt nyssberörda betänkande förklarade kommittén sig vilja först i samband med det jämväl åt kommittén uppdragna arbetet med varumärkeslagens revision upptaga till behandling frågan om lagstiftningsåtgärder mot illojal konkurrens av sistnämnda slag, i vilket sammanhang kommittén särskilt nämnde såsom värt att uppmärksammas, bland annat, spörsmålet om lagbestämmelser mot användande av samma eller liknande egenartade titel å tidning, tidskrift eller annat tryckalster, som annan rättmätigt begagnade.

Sedan ett utkast till lag om skydd för tidnings och tidskrifts titel blivit, efter inhämtande av yttranden från Publicistklubben, Svenska tidningsutgivareföreningen och Svenska journalistföreningen, utarbetat inom justitiedepartementet, har i skrivelse till kommittén den 7 april 1919 dåvarande chefen för samma departement, under omnämmande, att Publicistklubben uttalat önskvärdheten av en gemensam skandinavisk lagstiftning på detta område samt att Svenska tidningsutgivareföreningen ifrågasatt införandet av ett registreringsförfarande beträffande litterära verks titlar, förklarat, att han funnit behandlingen av denna fråga icke vidare böra inom justitiedepartementet fullföljas. Under hänvisning till vad kommittén i sitt ovan berörda betänkande med förslag till lag mot illojal konkurrens m. m. anfört beträffande ifrågasatta bestämmelser mot framkallande av förväxling med annans näringsverksamhet, överlämnades med skrivelsen i fråga till kommittén omförmälda inom justitiedepartementet utarbetade lagutkast ävensom de i ärendet till departementet inkomna yttrandena för att tagas i övervägande vid fullgörandet av kommitténs uppdrag, varjämte tillika överlämnades en av Svenska teknologföreningen den 16 september 1908 till chefen för justitiedepartementet avläten skrivelse angående skydd för periodiska skrifers namn.

Med anledning av vad sålunda förekommit har kommittén upptagit till behandling frågan om skydd för tidningars och tidskrifters titlar, och får kommittén, som funnit denna fråga ej stå i sådant sammanhang med varumärkeslagens revision eller med spörsmålet om lagstiftning i övrigt mot framkallande av förväxling med annans näringsverksamhet, att en samtidig behandling därav påkallas, härmed såsom resultat av kommitténs ifrågavarande arbete i underdånighet avlämna:

1) förslag till lag om rätt till tidnings eller tidskrifts titel;

2) förslag till kungörelse om ändrad lydelse av 2, 3, 4 och 5 §§ i förordningen den 17 juni 1916 angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter; samt

3) förslag till ändrad lydelse av § 1, 3:o och 4:o, tryckfrihetsförordningen.

Därjämte överlämnas motiv till dessa förslag, ävensom inom kommittén avgivet särskilt yttrande.

Kommittén har i motiven (sid. 44) för ett särskilt fall förordat en ändring i den praxis, som av chefen för justitiedepartementet tillämpas i fråga om utfärdande av s. k. hinderlöshetsbevis.

Sekreteraregöromålen hava på grund av nådigt uppdrag bestritts av undertecknad Hasselrot.

Av Kungl Maj:t till kommittén remitterade handlingar i ärendet bifogas.

Stockholm den 6 april 1922.

Underdånigst

E. O. J. BJÖRKLUND.

PER ANDERSON.

JOHN EDBERG.

AXEL HASSELROT.

SETH KARLSON.

TORD MAGNUSON.

1933 års förslag till konstitutions- och ändringsförslag nr 2, 3, 4 och 5 §§ 1-10
ordningen den 17 juni 1933 samt de tillhörande yttringerna för konstitutions-
ändringarna och andra förslagen skickas till

1933 års förslag till ändringsförslag nr 2, 3, 4 och 5 §§ 1-10
yttringarna

utskottets överläggning med till dessa förslag, liksom från kom-
missionen utskottet särskilt yttrande

1933 års förslag till konstitutions- och ändringsförslag nr 2, 3, 4 och 5 §§ 1-10
för ett särskilt till förslag till
ändring i den praxis som utskottet för förslagsarbetet till-
ämpar i fråga om utskottets yrkanden i ändringsförslagen

1933 års förslag till konstitutions- och ändringsförslag nr 2, 3, 4 och 5 §§ 1-10
av underutskottet utskottet

1933 års förslag till konstitutions- och ändringsförslag nr 2, 3, 4 och 5 §§ 1-10
bilaga

Stockholm den 8 april 1933

Underskrift

E. O. J. BJORCKELIN

PER AXELSSON JOHN HANSSON

AKSEL HANSSON KATH KANONEN JOHN WILHELMSSON

1933 års förslag till konstitutions- och ändringsförslag nr 2, 3, 4 och 5 §§ 1-10
utskottets överläggning med till dessa förslag, liksom från kom-
missionen utskottet särskilt yttrande

1933 års förslag till konstitutions- och ändringsförslag nr 2, 3, 4 och 5 §§ 1-10
för ett särskilt till förslag till
ändring i den praxis som utskottet för förslagsarbetet till-
ämpar i fråga om utskottets yrkanden i ändringsförslagen

1933 års förslag till konstitutions- och ändringsförslag nr 2, 3, 4 och 5 §§ 1-10
av underutskottet utskottet

1933 års förslag till konstitutions- och ändringsförslag nr 2, 3, 4 och 5 §§ 1-10
bilaga

1933 års förslag till konstitutions- och ändringsförslag nr 2, 3, 4 och 5 §§ 1-10
yttringarna

1933 års förslag till konstitutions- och ändringsförslag nr 2, 3, 4 och 5 §§ 1-10
utskottets överläggning med till dessa förslag, liksom från kom-
missionen utskottet särskilt yttrande

1933 års förslag till konstitutions- och ändringsförslag nr 2, 3, 4 och 5 §§ 1-10
för ett särskilt till förslag till
ändring i den praxis som utskottet för förslagsarbetet till-
ämpar i fråga om utskottets yrkanden i ändringsförslagen

1933 års förslag till konstitutions- och ändringsförslag nr 2, 3, 4 och 5 §§ 1-10
av underutskottet utskottet

1933 års förslag till konstitutions- och ändringsförslag nr 2, 3, 4 och 5 §§ 1-10
bilaga

1933 års förslag till konstitutions- och ändringsförslag nr 2, 3, 4 och 5 §§ 1-10
yttringarna

FÖRFATTNINGSFÖRSLAG.

FÖR ATTINGSKOLEN I A.

Förslag

till

lag om rätt till tidnings eller tidskrifts titel.

1 §.

Brukar någon för tidning eller tidskrift, som för hans räkning här i riket utgives, titel, vilken företer sådan likhet med titel, som tidigare tagits i bruk och allt fortfarande användes eller är avsedd att användas för annan här i riket utkommande tidning eller tidskrift, att förväxling lätt kan uppkomma, skall domstol på därom framställt yrkande förbjuda honom att fortsätta eller upprepa ifrågasvarande förfarande.

Den omständigheten, att en tidnings eller tidskrifts titel undergått mindre väsentlig förändring, må icke i och för sig avbryta den rätt till prioritet till titeln, som i första stycket avses.

2 §.

Den, som i avsikt att vilseleda gör sig skyldig till gärning, som i 1 § avses, dömes till böter från och med etthundra till och med sextusen kronor; ersätte ock uppkommen skada.

Överträder någon förbud, som enligt 1 § för honom meddelats, vare lag samma.

3 §.

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för brott, varom i 2 § sägs, fortsätter samma brott, skall för varje gång, åtal därför i laga ordning anhängiggjorts, fällas till särskilt ansvar.

4 §.

Rätt att enligt denna lag föra talan i fråga om missbruk av tidnings eller tidskrifts titel tillkommer den, för vars räkning tidningen eller tidskriften utgives. Yrkande om ansvar må framställas jämväl av allmän åklagare, dock endast om brottet av målsäganden till åtal angivits.

5 §.

Ett fortsatt användande för tidning eller tidskrift av titel, varunder samma tidning eller tidskrift utgivits under minst två år, må endast såvida titeln användes i avsikt att vilseleda eller överträdelse av förbud föreligger, beivras enligt bestämmelserna i denna lag.

6 §.

Om laga domstol samt fullföljd av talan skall i mål om meddelande av förbud enligt denna lag gälla vad därom beträffande brottmål finnes stadgat.

7 §.

Böter, som enligt denna lag ådömas, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmänna strafflagen.

8 §.

Denna lag träder i kraft den — — —; dock att ett fortsatt användande för tidning eller tidskrift av titel, varunder samma tidning eller tidskrift utgivits redan före tidpunkten för denna lags ikraftträdande, må beivras enligt bestämmelserna i denna lag endast under förutsättning att titeln användes i avsikt att vilseleda och att tidningen eller tidskriften vid nämnda tidpunkt under samma titel utgivits under kortare tid än två år.

Förslag

till

kungörelse om ändrad lydelse av 2, 3, 4 och 5 §§ i förordningen den 17 juni 1916 angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter.

Häri genom förordnas, att 2, 3, 4 och 5 §§ i förordningen den 17 juni 1916 angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter skola erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

1 mom. För att vinna postbefordran på de villkor, som här nedan stadgas, skall tidning vara efter anmälan enligt 2 mom. införd i tidningsregister, som föres hos generalpoststyrelsen.

2 mom. Anmäler någon hos generalpoststyrelsen, att tidning med viss titel för hans räkning här i riket utgives eller kommer att utgivas, och företer han därvid bevis, som blivit av chefen för justitiedepartementet för honom eller annan meddelat angående tidningens utgivande, skall tidningen införas i registret och den, som gjort anmälan, där antecknas såsom utgivare.

Ändras tidningens titel, skall anmälan därom göras av utgivaren med företeende av sådant bevis, som nyss är sagt, rörande tidningens utgivande under den förändrade titeln.

Anmäler någon, att han med avseende å en i tidningsregistret införd tidning inträtt i den förutvarande utgivarens ställe, i det att tidningen numera utgives för hans räkning, skall han i registret antecknas såsom utgivare, därest förhållandet styrkes med intyg från den förutvarande utgivaren eller dennes rättsinnehavare.

Har tidning blivit intagen i tidningsregistret med annan såsom utgivare än den, för vilkens räkning tidningen utgives, skola i fråga om den senares antecknande i registret såsom utgivare bestämmelserna i tredje stycket av detta moment äga motsvarande tillämpning.

3 §.

1 mom. Tryckalster, som efter abonnemang hålles allmänheten tillhanda, kan med de i detta moment angivna undantag införas i tidningsregistret.

I tidningsregistret må ej införas

- a) tryckalster, vars — — — det andra;
- b) tryckalster, som — — — visst varuhus;
- c) tryckalster, vars — — — annat liknande;

d) tidning, vars titel är alldeles lika med titel å tidning, som redan är för annans räkning införd eller behörigen anmäld till införande i tidningsregistret.

Generalpoststyrelsen äger — — — i tidningsregistret.

2 mom. Av statsmyndigheter — — — 1 mom. stadgas.

4 §.

1 mom. Tidning, av vilken under ett kalenderår icke, såvitt generalpoststyrelsen kunnat inhämta, utkommit något nummer, skall såsom upphörd avföras ur tidningsregistret.

2 mom. Befinnes tryckalster — — — detta tryckalster.

3 mom. Skulle av — — — såsom tidning.

5 §.

1 mom. Abonnemang å — — — av generalpoststyrelsen.

Postabonnemang medgives — — — om året.

Generalpoststyrelsen äger vägra postabonnemang å tidning på grund av likhet mellan tidningens titel och titeln å tidning, som har annan utgivare och för vilken postabonnemang redan är medgivet eller till följd av tidigare anmälan finnes böra medgivas, dock att sådan vägran, ändå att titlarna förete endast mindre väsentlig olikhet, ej må ske, med mindre medgivandet av postabonnemang befinnes för postverket medföra betydande svårigheter.

Har genom lagakraftägande utslag påföljd enligt lagen om rätt till tidnings eller tidskrifts titel blivit ådömd för tidnings utgivande under viss titel, äger generalpoststyrelsen på ansökning av den, för vilken hinder att få postabonnemang medgivet för tidning, som för hans räkning utgives, möter på grund av att sådant abonnemang förut är medgivet å förstnämnda tidning, besluta, att postabonnemang å denna tidning ej vidare skall vara tillåtet.

2 mom. Beträffande tidning — — — genom lokalbrevbäring.

3 mom. Utkommer tidning i olika upplagor, må varje upplaga särskilt angivas i tidningstaxan. Önskas postabonnemang, skall sådant angivande alltid ske.

Förslag

till

ändrad lydelse av § 1, 3:o och 4:o, tryckfrihetsförordningen.

§ 1.

3:o. Angående äganderätt till skrift så ock om rätt till dagblads eller periodisk skrifts titel gälle vad som stadgas i särskilda lagar, stiftade i den ordning 87 § regeringsformen föreskriver.

Privilegier å — — — år förnya.

4:o. Utgivare av dagblad eller periodisk skrift anmäla sig, jämte titeln och tryckningsorten, hos chefen för justitiedepartementet, med vilken i denna lag förstås chefen för det departement, vartill justitieärendena höra. Denne äger att, såvida sökanden ej blivit förklarad ovärdig föra andras talan, meddela bevis, att intet hinder enligt denna lag emot skriftens utgivande förekommer.

Hörslag

111

ändrad lydelse av § 1. 2o och 3o. Tryckförlagsföreläsningen.

112

3o. Åtgärdande föreningsstyrelse till skrift så och en till dagblad eller periodisk skrift till gälla vad som uttrycks i nämnda lagar stiftade i den mening af § 2. 2o. 3o. 4o. 5o. 6o. 7o. 8o. 9o. 10o. 11o. 12o. 13o. 14o. 15o. 16o. 17o. 18o. 19o. 20o. 21o. 22o. 23o. 24o. 25o. 26o. 27o. 28o. 29o. 30o. 31o. 32o. 33o. 34o. 35o. 36o. 37o. 38o. 39o. 40o. 41o. 42o. 43o. 44o. 45o. 46o. 47o. 48o. 49o. 50o. 51o. 52o. 53o. 54o. 55o. 56o. 57o. 58o. 59o. 60o. 61o. 62o. 63o. 64o. 65o. 66o. 67o. 68o. 69o. 70o. 71o. 72o. 73o. 74o. 75o. 76o. 77o. 78o. 79o. 80o. 81o. 82o. 83o. 84o. 85o. 86o. 87o. 88o. 89o. 90o. 91o. 92o. 93o. 94o. 95o. 96o. 97o. 98o. 99o. 100o.

113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

MOTIVERING.

REVOLUTION

Inledning.

Historisk redogörelse för förhållandena i Sverige.

I tryckfrihetsförordningens § 1 mom. 4 är stadgat, att utgivare av »dagblad eller periodiska skrifter» skall anmäla sig, jämte titeln och tryckningsorten, hos chefen för justitiedepartementet, som äger att, såvida sökanden ej blivit förklarad ovärdig föra andras talan, meddela bevis, att intet hinder emot skriftens utgivande förekommer.

Det angives i samma förordning, att med periodisk skrift skall förstås en sådan, som i nummerföljd eller på bestämda tider utgives. För allt vad i periodisk skrift finnes intaget är utgivaren ensam ansvarig, och såsom utgivare betraktas alltid den, som erhållit s. k. tillståndsbevis eller, som det numera i allmänhet benämnes, hinderslöshetsbevis enligt nyssnämnda lagrum. Låter någon trycka och sprida periodisk skrift, utan att sådant bevis rörande skriften är utfärdat, svarar han såsom utgivare för skriftens innehåll, varjämte för tryckningen i sådant fall är stadgat bötesstraff. För att tillståndsbevis skall kunna med laga verkan meddelas anses till följd av sakens natur vissa personliga kvalifikationer utöver vad i tryckfrihetsförordningen i sådant hänseende uttryckligen angivits vara erforderliga. Om ansvarig utgivare förlorar någon av de egenskaper, som erfordras för rätt att utgiva periodisk skrift, läser tillståndsbeviset anses ej längre vara gällande. Tillståndsbevis kan ock upphöra att gälla därigenom att det återställes till justitiedepartementet eller genom att vederbörande anmäler, att han ej vidare vill begagna sig av utgivningsrätten. Att märka är dessutom, att genom beslut av Kungl. Maj:t den 27 januari 1820 stadgats, att i tillståndsbevis skall utsättas, att den periodiska skrift, varå beviset lyder, bör, såvitt detsamma skall gälla, utgivas inom en månad. Den rätt, som tillståndsbeviset medför, är personlig och kan ej genom arv eller överlåtelse övergå på annan.

Angående hithörande förhållanden må här omnämnas följande rättsfall.

I början av år 1899 utgav Boktryckeriaktiebolaget Hudiksvalls Allehanda tvenne tidningar, den ena benämnd »Hudiksvalls Allehanda», den andra »Ljusdalsposten». Tillståndsbevis för båda tidningarna innehades av bolagets verkställande direktör H. Sedan bolagets upplösning beslutats och likvidatorer utsetts, lämnade H. sin befattning hos bolaget, och samtidigt därmed upphörde båda tidningarna att utkomma. — Likvidatorerna instämde H. till rådstuvurätten i Hudiksvall, yrkande, att H., som på anfordran vägrat lämna ifrån sig tillståndsbevisen, vilka han innehaft endast i egenskap av bolagets verk-

ställande direktör, måtte förpliktas till dem utlämna desamma. H. genmälde, att bevisen gällde för honom personligen samt att han vid sådant förhållande och då bolaget förhållit honom hans löneförmåner ej vore skyldig utlämna dem. — I rådstuvurättens utslag yttrades, att, enär av vad i målet förekommit vore utrett och styrkt, att H. allenast för bolagets räkning och i egenskap av hos bolaget mot viss lön anställd redaktör utgivit ifrågavarande tidningar, samt bolaget således måste vara ägare till samma tidningar, ty och då vid sådant förhållande H. icke vore berättigad att, sedan hans ställning hos bolaget numera ostridigt upphört, fortfarande utgiva berörda tidningar, samt H. ej heller i övrigt visat sig äga rätt att behålla de två bevis, varigenom chefen för justitiedepartementet förklarar hinder icke möta för H. att utgiva ovanberörda tidningar, förpliktades H. vid vite att till motparterna överlämna omstämda bevisen. — Detta rådstuvurättens utslag blev emellertid upphävt av Svea hovrätt, som i sin dom i målet förklarade, att emedan likvidatorerna icke förebragt någon omständighet, som lagligen kunde föranleda skyldighet för H. att till dem utlämna ifrågakomma, H. personligen meddelade bevis, hovrätten prövade rättvist ogilla den av dem i saken förda talan. — Hovrättens dom blev av Kungl. Maj:t fastställd genom dom den 29 februari 1902. Nedre justitierevisionen hade hemställt, att Kungl. Maj:t måtte pröva rättvist med ändring av hovrättens dom fastställa rådstuvurättens utslag.

En person S., som utfått tillståndsbevis att utgiva periodiska skrifter »Sveriges kommunikationer», utfärdade år 1899 en handling, vari han förklarade, att han åt två personer såsom säkerhet för en borgen, som de iklätt sig, lämnade bland annat utgivningsrätten till nyssnämnda skrift enligt tillståndsbevis; enligt anteckning å handlingen blev tillståndsbeviset överlämnat till en av personerna i fråga. Sedan dessa nödgats på grund av sin borgen utbetala visst belopp och S. försatts i konkurs, bevakade de nämnda belopp med ränta såsom fordran i konkursen med yrkande om förmånsrätt i lämnad pant. Då tvist om detta förmånsrättsyrkande uppstod och förlikning ej kunde träffas, hänsköts tvisten till Stockholms rådstuvurätt, där mot förmånsrättsyrkandet invändes bland annat, att utgivningsrätten till en tidning icke vore av beskaffenhet att kunna göras till föremål för pantsättning. — Rådstuvurätten fann den mot förmånsrättsyrkandet gjorda anmärkningen ej kunna vinna avseende, under förklarande att hinder enligt lag ej förefunnes för pantsättande av rättighet att i tryck utgiva en viss skrift. — I motsatt riktning gick emellertid Svea hovrätts dom; i denna prövade nämligen hovrätten, enär rätten att i tryck utgiva viss skrift, såsom av offentlig myndighet meddelad bestämd person, icke kunde med laga verkan pantsättas, rättvist förklara förmånsrätt för ifrågavarande bevakade fordran ej åtnjutas i utgivningsrätten till omförmälda tidning. — Sedan Nedre justitierevisionen hemställt om fastställelse av hovrättens dom, utgavs den 26 maj 1903 Kungl. Maj:ts dom, vari, enär rätten att utgiva periodisk skrift icke lagligen kunde utgöra föremål för pantsättning, det slut, vartill hovrätten kommit, fastställdes.

Det har sedan länge varit ett ganska utbredd önskemål att få till

stånd ändrade bestämmelser i tryckfrihetsförordningen angående periodiska skrifter. I det förslag till ny tryckfrihetsförordning, som framlades för 1887 års riksdag i en proposition, vilken på grund av riksdagsupplösning ej blev av riksdagen behandlad, funnos i hithörande frågor bestämmelser, väsentligt avvikande från nu gällande. För innehållet i periodisk skrift skulle ansvar i första hand åvila huvudredaktören, vars namn skulle finnas utsatt å varje nummer eller häfte av skriften. Innan första numret eller häftet utgaves, skulle förläggaren till justitiekanslern mot bevis avlämna skriftlig anmälan, innehållande uppgift å skriftens titel och tryckningsort samt förläggarens namn. Skedde förändring i något av dessa hänseenden, skulle anmälan därom göras. För periodisk skrift skulle ej få uppgivas titel, som företedde sådan likhet med förut anmäld titel å annan i riket utkommande tidning eller tidskrift, att förväxling mellan dem lätteligen kunde äga rum. I motiven uttalades, att anmälningsplikten bibehållits såsom ett medel att redan från början fästa den övervakande myndighetens uppmärksamhet på tidningsföretaget; uppgiften om förläggarens namn avsåge huvudsakligen att utgöra ett bevismedel för äganderätten till periodisk skrift.

Numera föres hos generalpoststyrelsen ett tidningsregister, i vilket periodisk skrift för att vinna postbefordran såsom sådan måste vara införd. Uppslaget till nämnda tidningsregisters inrättande gavs i ett av särskilda kommitterade den 4 mars 1901 avgivet utlåtande med förslag till kungörelse angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter.

Enligt nämnda förslag, som innehöll en bestämmelse, att med tidning skulle vara jämställd annan periodisk skrift i allmänhet, skulle förutsättningen för tidnings postbefodran på i förslaget angivna villkor vara, att tidningen införts i ett hos generalpoststyrelsen fört register; den, som anmälde tidning till införande i nämnda register, måste styrka, att bevis enligt tryckfrihetsförordningen blivit av chefen för justitiedepartementet för honom meddelat. Ett sådant bevis angående rätt att utgiva viss skrift skulle emellertid ej utan vidare berättiga till dennas införande i registret. Undantag gjordes nämligen för tryckalster, vilkas innehåll uteslutande eller i väsentlig mån bestode av större arbeten eller av särskilda delar av sådana, avsedda att fortsättas från det ena numret till det andra, tryckalster, vilkas innehåll uteslutande eller huvudsakligen utgjordes av enskilda firmors eller personers kataloger eller priskuranter, samt tryckalster, om vilka måste antagas, att de skulle omfatta endast ett begränsat antal nummer eller häften och efter utgivandet därav upphöra att utkomma. Och dessutom var förklarat, att i registret, varur såsom upphörd skulle avföras tidning, av vilken under ett kalenderår ej utkommit något nummer, ej skulle få intagas tidning, vars benämning antingen vore alldeles lika med titel å tidning, som redan vore för annans räkning införd eller behörigen anmäld till införande i tidningsregistret, eller ock med dylik titel företedde sådan likhet, att tidningarna lätt kunde förväxlas. Såsom motiv till sistnämnda stadgande anfördes, att erfarenheten visat, att tillståndsbevis kunnat meddelas för tidning, vilken ägt en i allt väsentligt fullkomligt

samma titel som annan tidning, för vilken tillståndsbevis redan förut blivit utfärdat, och att det icke blott för postverket ur expeditionell synpunkt utan även för tidningarna och allmänheten måste medföra betydande olägenheter, om tidningar på grund av titlarnas fullkomliga likhet eller nära överensstämmelse lätt kunde vid postbehandling förväxlas. Genom stadgandet i fråga skulle det t. ex. förhindras, att i tidningstaxan samtidigt förekomme tidningar, vilka så lätt kunde förväxlas som »Ledstjernen» och »Ledstjärnan, officiell tidning för Nykterhets-armén» eller »Vimmerby tidning» och »Vimmerbys tidning». Det behövde knappt påpekas, att genom ifrågavarande bestämmelse, som uteslutande ägde sin tillämpning ifråga om postbefordran av tidningarna, icke lades något som helst hinder i vägen för vederbörande att, om tillståndsbevis meddelats, *utgiva* tidning med sådan benämning, som bestämmelsen avsåg. — Nämnas må även, att i förslaget var intaget ett stadgande, enligt vilket generalpoststyrelsen ägde förordna om uteslutande ur tidningsregistret av tryckalster, som blivit där infört men sedermera befundes i något avseende sakna förutsättningarna för registrering.

Tillfälle att yttra sig över detta förslag bereddes ett flertal av det samma intresserade korporationer.

Angående bestämmelsen om kollision mellan tidningars titlar ytttrade Svenska tidningsutgivareföreningen, att föreningen hyste stor tvekan om lämpligheten av att införa en dylik bestämmelse i en postförfattning. Det ville synas, som om denna viktiga angelägenhet borde lösas genom ändring av tryckfrihetsförordningen eller på annat sätt t. ex. genom en särskild lag angående rätt till tidnings titel. Under alla omständigheter torde avgörandet av en så viktig fråga som den om tidningsutgivares rätt att få sin tidning befordrad genom postverket icke böra läggas uteslutande hos generalpoststyrelsen.

Publicistklubben anförde i samma sak, att, då ett sådant stadgande som det ifrågasatta, enligt vilket på generalpoststyrelsens avgörande skulle bero, vem de postala förmånerna för tidning med viss titel rätteligen tillkomme, i verkligheten skulle till det närmaste sammanfalla med bestämmandet angående rätten till tidnings titel, men denna rätt ovedersägligen kunde bliva föremål för anspråk, som borde av domstol och ej av administrativ myndighet prövas, klubben ansåge bestämmelsen böra helt och hållet ur den blivande författningen utgå. Det av klubben nogsamnt insedda behovet av klara och noggranna stadganden om rätt till tidnings titel torde böra tillgodoses genom särskild lag.

Göteborgs och Västra Sveriges pressförening avstyrkte förslaget att göra periodisk skrifts rätt till postbefordran beroende på dess införande i ett särskilt under generalpoststyrelsens kontroll stående tidningsregister såsom icke blott juridiskt oformligt utan även konstitutionellt otillrädligt. Skillnaden mellan att periodisk skrift förbjödes och att den vägrades postbehandling vore i många fall mycket obetydlig och bestämmanderätten över det, som i ett eller annat avseende nära berörde de konstitutionella rättigheterna, borde icke under några förhållanden överlämnas åt enbart administrativ myndighets prövning. I vad förslaget avsåg att hindra obehörigt begagnande av

tidningstitel, som vore lika med eller förvillande lik redan befintlig sådan, innebure detsamma tydligen att på administrativ väg ordna ett rent civilrättsligt förhållande, som, i samma mån insikten om den litterära äganderättens principer trängde igenom, torde bliva föremål för lagstiftning efter regeringsformens § 87 mom. 1, en lagstiftning, som icke torde i nu föreslagen form böra föregripas.

Rörande samma punkt i förslaget förklarade Södra Sveriges pressförening sig ej kunna annat än erkänna gagnet av det skydd gentemot illojal konkurrens, som åsyftades, men föreningen kunde dock icke underlåta att framhålla, att vad som föreslagits under vissa förhållanden möjligen kunde innebära en fara för administrativt godtycke, varför föreningen, som under förhandenvarande förhållanden ej ville avstyrka den ifrågasatta bestämmelsen, uttalade den förhoppningen, att det avsedda skyddet måtte snarast möjligt vinnas genom ändring av gällande lag.

I yttrande, som avgavs av generalpoststyrelsen, förklarade denna sig ej kunna dela de betänkligheter, som uttalats mot den föreslagna bestämmelsen om kollision mellan tidningars titlar. Sålänge det kunde inträffa, att två särskilda tidningar utkomme med samma namn — i 1904 års tidningstaxa funnes t. ex. två publikationer med namnet »Framåt» — syntes ett stadgande i förevarande syfte vara av behovet påkallat. Styrelsen påpekade, att, då enligt det föreliggande förslaget rätten att få tidning införd i tidningsregistret vore beroende jämväl av en i behörig ordning företagen anmälan, det vid det första upprättandet av detta register skulle kunna inträffa, att till förfång för en redan befintlig tidning dennas titel bleve till inregistrering anmäld av annan än den, som rätteligen ägde använda titeln, tidigare än denne sistnämnde inkommit med anmälan. Därför hemställdes om stadgande, att, då tidningsregistret första gången upprättades, anmälan angående införande i registret av tidning, som dessförinnan utkommit, skulle betraktas så som vore den gjord den dag, då uppå anmälan om dess utgivande bevis enligt tryckfrihetsförordningen blivit av chefen för justitiedepartementet meddelat.

Kommitterades förslag blev i något omarbetat skick i proposition framlagt för 1904 års riksdag. I detta omarbetade förslag fanns oförändrad intagen den bestämmelse, som tog sikte på kollision mellan tidningars titlar. I övrigt undantogs från införande i registret tryckalster, vilkas innehåll uteslutande eller till väsentligaste delen bestode av ett eller flera större arbeten eller av särskilda delar av sådana, avsedda att fortsätta från det ena numret eller häftet till det andra, eller av kataloger eller priskuranter. En sådan övergångsbestämmelse, varom generalpoststyrelsen hemställt, fanns i propositionen upptagen.

I Andra kammaren väcktes av herr Branting m. fl. en motion, i vilken yrkades, att ur den föreslagna författningen måtte utgå den bestämmelse, vari såsom hinder för tidnings införande i registret nämndes titelns likhet med annan tidnings titel. Under åberopande av vad mot nämnda stadgande invänts i de yttranden, som avgivits över förslaget, framhöllo motionärerna, att åsikterna hos dem, som saken närmast rörde, syntes vara ganska enhälliga. Detta vore så

mycket mera naturligt, när man betänkte, att uppfattningen, hur pass lika tidningars titlar kunde vara utan att förväxling riskerades, enligt sakens natur måste vara starkt subjektivt växlande. Överlämnandet av en dylik prövning åt enbart administrativ myndighet öppnade ett visst spelrum för godtycket. Med den i justitiedepartementet numera följda praxis, att tillståndsbevis icke utlämnades för tidning med fullständigt lika titel som en föregående, kunde någon svårighet icke uppstå för postverket eller dess funktionärer att särskilja de olika abonnenterna, synnerligast om tidningarnas fullständiga titlar infördes i posttaxan. Något fall, då sådan titellikhet vållat verklig olägenhet för postverket, torde näppeligen kunna uppvisas, men väl hade som bekant i flera fall tvist angående rätt till tidnings titel förevarit inför domstol, det enda här tillbörliga forum. Visserligen kunde, såsom generalpoststyrelsen jämväl framhållit, dess beslut i en hithörande fråga överklagas hos Kungl. Maj:t i statsrådet, men, då avgörandet om tidnings införande i tidningsregistret praktiskt i de flesta fall avgjorde möjligheten att utgiva en tidning, skulle således Kungl. Maj:ts i statsrådet fattade beslut få samma verkan som ett utslag av domstol i en mellan enskilda förd rättstvist angående rätt till tidnings titel, vilket uppenbarligen icke kunde vara i överensstämmelse med god rättsordning.

Bevillningsutskottet tillstyrkte ett antagande av det i propositionen framlagda förslaget med ändringar i vissa här ej berörda punkter. Avstyrkande motionen, anförde utskottet gentemot motionärerna, att det ej lede något tvivel, att den bestämmelse, mot vilken motionen riktats, uteslutande vore att hänföra till de för postbehandlingen nödiga ordningsföreskrifterna och att densamma tillkommit huvudsakligen ur expeditionell synpunkt.

Fyra av utskottets ledamöter reserverade sig emellertid till förmån för motionen, framhållande därvid bland annat, att med gällande praxis i fråga om utfärdande av tillståndsbevis för periodisk skrift antagandet av bestämmelsen i fråga ej kunde antagas ur postexpeditionens synpunkt vara av någon synnerlig vikt.

Det av utskottet förordade förslaget blev med vissa ändringar i här ej berörda delar antaget av riksdagens båda kamrar.

Inom Andra kammaren gjorde sig emellertid gällande en stark opposition mot stadgandet beträffande kollision mellan tidningstitlar. En av reservanterna inom utskottet yrkade bifall till reservationen, erinrande därvid om att i vårt land, där tidningarna måste i så väsentlig grad stödja sig på prenumeration genom posten, ett förbud mot införande i tidningsregistret i själva verket betydde detsamma som att någon tidningsutgivning icke kunde komma i fråga. Han påpekade vidare, att det kunde finnas tidningar, som visserligen vore mycket olika i realiteten men som utgäves under ganska liknande namn. Så kunde t. ex. en tidning heta »Linköpingsposten», en annan »Lidköpingsposten». Det skulle kunna tänkas, att en generalpoststyrelse ansåge dessa både titlar så lika, att förväxling lätt kunde uppstå. En annan betänklighet vore, att, om en tidningstitel redan blivit för en tidningsutgivares räkning införd i registret och denne, som från början hade tillståndsbevis för tidningen, skulle av ett eller annat

skäl upphöra att vara utgivare av densamma, det skulle uppstå svårigheter för annan person att veta, på vad sätt han skulle bli berättigad att utgiva en tidning med samma titel. Den rätta vägen att ordna hithörande förhållanden vore att stifta en lag om rätt till tidningstitel, så att uppkommande tvister rörande sådan rätt finge slitas på civilrättslig väg. — Chefen för civildepartementet framhöll, att stadgandet i fråga vore betingat av ett praktiskt behov, samt anförde flera exempel på tidningar med enligt hans uppfattning förvillande lika titlar; bland andra nämndes »Vägvisaren» och »Nya Vägvisaren, Annonsblad.» — Hr Branting påpekade i anslutning därtill, hur subjektivt avgörandet måste bli. Man kunde antaga det fall, att ett tidningsbolag råkade i konflikt med sin redaktör, som innehade tillståndsbeviset, och att denne med anledning av tvisten fortsatte med tidningens utgivande för egen räkning. Ville då bolaget hålla prenumeranterna skadeslösa genom att utgiva en ny tidning, vars titel skilde sig från den gamla endast genom tillsats av ordet »nya», skulle enligt den tolkning, som gjorts gällande, generalpoststyrelsen kunna vägra att införa denna tidning i tidningsregistret. För sådana vådor kände sig publicistvärlden med skäl orolig. — En talare anförde till försvar för stadgandet i fråga, att olägenheter genom förväxlingar kunde uppstå ej blott för postverket utan även för allmänheten. Om någon prenumererat på »Framåt, månadsblad för Kristliga föreningen för unge män» och finge »Framåt, socialistisk tidning för Sveriges typografer» eller vice versa, kunde vederbörande prenumerant icke med säkerhet antagas vara belåten med vad han fått. — Vid votering samlade yrkandet om bifall till reservationen 66 röster mot 133 för utskottets förslag.

I överensstämmelse med det av riksdagen antagna förslaget utfärdades kungl. förordning angående villkor för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter den 27 maj 1904, vilken ersatts med en ny förordning av den 17 juni 1916. Denna avviker från den äldre författningen i här berörda avseenden allenast därutinnan, att, i stället för kataloger och priskuranter, från införande i tidningsregistret förklarats undantagna tryckalster, som väsentligen är att anse såsom affärsmeddelande eller vars huvudsakliga syfte uppenbarligen är att göra reklam för ett eller flera affärsföretag eller vars väsentligaste innehåll utgöres av personalförteckning, av program eller av redogörelse för sammankomst, tävlan, lotteri eller annat liknande.

I skrivelse till utrikesministern den 8 maj 1907 påkallade Svenska teknologföreningens styrelse bistånd mot Den tekniske Forening och Elektroteknisk Forening, vilka båda danska föreningar sedan den 1 april 1907 utgivit sina förhandlingar under gemensam titel »Teknisk Tidsskrift» och sålunda utan vidare tillagt sin publikation det namn, Svenska teknologföreningens organ »Teknisk tidskrift» alltsedan år 1871 burit. I skrivelsen påpekades, att den svenska tidskriften, som utgäves med statsunderstöd, vore den största tekniska tidskrift i Skandinavien och utomlands allmänt uppmärksammas såsom ledande bland de nordiska tidskrifterna på sitt område, varav bland annat följt, att den tilldragit sig ett icke ringa antal utländska prenumeranter och annonsörer. Tillkomsten av ännu en tidskrift med ifrågakvarande be-

nämning, utgiven på ett från utlandets synpunkt svenskan så nära stående språk som danska, kunde icke vara annat än i hög grad ägnat att åstadkomma förvirring såväl i den tekniska litteraturen som i annons- och prenumerationsmarknaden och måste anses som en akt av illojal konkurrens, avsedd att tillskynda sina upphovsmän fördelar på den svenska tidskriftens bekostnad. Då Svenska teknologföreningens protester av vederbörande utgivare lämnats obesvarade, anhölls, att till skyddande av föreningens och därmed den svenska ingenjörskårens intressen i detta fall åtgärder måtte föranstaltas för ernående av ändring i benämningen å nämnda danska förenings tekniska publikation, vare sig sådant kunde ske med stöd av Bernkonventionen eller på något annat sätt.

Sedermera överlämnade Svenska teknologföreningens styrelse med en skrivelse den 16 september 1908 till chefen för justitiedepartementet avskrifter av den skriftväxling, som förts mellan föreningen och utgivarna av den ifrågavarande danska tidskriften, samt andra handlingar, utvisande vad i saken inom styrelsen förekommit, under anhållan, att de önskemål, som kommit till uttryck, måtte tagas under övervägande och särskilt delgivas Sveriges officiella ombud vid den under oktober 1908 i Berlin sammanträdande konferensen för revision av Bernkonventionen i och för de framställningar vid konferensen, som eventuellt kunde anses lämpliga.

Vid nämnda Berlinkonferens var, såvitt kommittén kunnat utröna, frågan om skydd för periodiska skrifers titlar ej föremål för någon framställning eller behandling, och i Bernkonventionen har aldrig intagits någon föreskrift berörande denna fråga.

I det förslag till tryckfrihetsordning, som i ett den 20 december 1912 dagtecknat betänkande framlades av särskilda kommitterade, funnos rörande tidningar och tidskrifter bestämmelser, helt avvikande från de nu gällande. Innan första numret av tidning eller tidskrift utgaves, skulle huvudredaktören till justitiekanslern mot bevis avlämna skriftlig anmälan, innehållande uppgift å skriftens titel och tryckningsort samt huvudredaktörens namn; skedde förändring i något av dessa hänseenden, skulle därom anmälan ofördröjligen göras. Å varje nummer eller häfte av tidning eller tidskrift skulle vid skriftens titel utsättas namnet på den, som i egenskap av huvudredaktör hade inseende över skriftens utgivning och ägde bestämma dess innehåll; huvudredaktör måste uppfylla vissa personliga kvalifikationer. Särskilda föreskrifter funnos om ställföreträdare för huvudredaktör vid tillfälligt förfall. För innehållet i tidning eller tidskrift skulle den verkliga huvudredaktören eller i förekommande fall dennes ställföreträdare vara ansvarig. Funnes ej behörig huvudredaktör eller kunde det ej visas, vem denne vore, skulle förläggaren och i vissa fall boktryckaren bära ansvaret. I en särskild bestämmelse var uttalat, att om äganderätt till skrift, om rätt till tidnings eller tidskrifts titel och om annan sådan enskild rätt skulle gälla vad i allmän lag vore stadgat.

I motiveringen till den paragraf, vari sistnämnda uttalande intagits, anförde kommitterade, att en rätt till tidnings eller tidskrifts titel av förmögenhetsrättslig natur hos oss för närvarande icke vore

i skriven lag erkänd, men att det måste anses vara högst angeläget, att en sådan genom lagstiftning utbildades och erhöle ett för sig lämpligt rättsskydd. I frågans hittillsvarande läge hade mycken oklarhet rätt rörande förhållandet mellan den genom meddelat hinderslöshetsbevis viss person tillerkända befogenheten att utgiva viss periodisk skrift, å ena sidan, samt den privata rätten till samma skrifs titel, å andra sidan. Tydligt vore emellertid, att meddelandet av dylikt bevis icke innefattade och icke heller vore ägnat att innefatta något som helst avgörande av civilrättslig natur. Faktiskt hade visserligen hinderslöshetsbeviset fungerat såsom ett likvisst högst ofullkomligt skydd för rätten till tidningstiteln. Sålänge ett för viss person utställt bevis om hinderslöshet för utgivande av en viss periodisk skrift icke återställts eller eljest upphört att gälla, ansåges nämligen hinder föreligga för meddelande av dylikt bevis å lika betitlad skrift åt annan person. Såsom antytt vore emellertid detta faktiska skydd ett högst ofullkomligt. Sålunda hindrade det icke annan att illojalt bruka en ytterst snarlik titel och att i typografiskt hänseende utstyra denna till förvillande likhet med den förra. Då vidare utgivarerätten vore rent personlig och bortföle med den anmälde utgivarens död, vore tillfälle berett för den påpasslige och hänsynsfrie att omedelbart efter dödsfallet sticka sig emellan med anmälan om övertagande av den ledigvordna tidningstiteln. Ytterligare, om den civile rättsägaren vore en annan än den anmälde utgivaren, beredde tydligen beviset honom icke skydd mot den sistnämnde. Då enligt förslaget hinderslöshetsbevis ej längre skulle utfärdas, komme för övrigt det motsvarande skyddet, sådant det vore, att helt bortfalla. — I anslutning härtill uttalades, att det förhållande, varom i förslaget beträffande vissa enskilda rättigheter erinran givits, nämligen att de reglerades i annan ordning än genom tryckfrihetsordningen, enligt kommitterades uppfattning hade sin motsvarighet på den offentliga rättens område, ehuru ett uttalande därom i lagtexten syntes mindre nödigt. En interpellant vid 1911 års riksdag hade framställt yrkande på förbud för enskild tidning att bruka sådan titel, som kunde föranleda det missförstånd, att tidningen ägde officiell karaktär. Ett dylikt förbud borde väl, om det skulle genomföras, erhålla en generell tillämpning, omfatta privata företag, institutioner etc. av varjehanda art, och det borde då tydligen få sin plats i allmän lag, utan att, enligt kommitterades uppfattning, dess tillämplighet å tryckt skrift därigenom bleve utesluten.

Omnämnas må, att en av de tre kommitterade, redaktören A. Hallgren, i afgiven reservation förklarade sig intaga en i flera punkter från majoritetens avvikande ståndpunkt. Ansvarigheten för innehållet i tidning eller tidskrift borde enligt hans åsikt fästas vid utgivaren, med bestämmanden därvid, att utgivaren också skulle vara den verkliga redaktören; därigenom undveke man att göra den i mångt fall oegentliga och stötande benämningen huvudredaktör obligatorisk. För förläggaren borde ej stadgas något ansvar, hans plats kunde möjligen få intagas av boktryckaren. Hos oss hade visserligen, påpekade reservanten, försök gjorts att efter utländska förebilder skapa tidningsföretag i form av bolag eller trust med syfte att driva tidnings-

utgivning i större skala efter rent affärsmässiga principer, men sådana företag hade icke vunnit vare sig gillande eller framgång. Tidningsförlaget funnes, vad den allmänna tidningspressen anginge, icke såsom ett kommersiellt eller näringsrättsligt begrepp, försåvitt det icke nu bleve tillskapat i en ny tryckfrihetslag. Visserligen vore det sant, att de flesta av våra tidningsföretag föranlett bildandet av tidningsaktiebolag, som vore företagens ägare och förlagsgivare, mestadels också tryckare. Men det hade i regel skett för att möjliggöra eller stödja en viss tidning, icke för att driva förläggareaffär i en mening, som motsvarade bokförlagsverksamheten, vilken dreve ren handel med en mångfald bokalster och icke i allmänhet hade de ideella eller samhällseliga syften, som vanligen dikterat bildandet av ett tidningsbolag. För upprätthållandet av en fri politisk press torde detta förhållande vara lyckligt, sålänge det kunde fortvara, sålänge lagstiftningen droge sig för att räkka något finger åt finansväldet i pressen.

I patentlagstiftningskommitténs den 5 maj 1915 dagtecknade betänkande med förslag till lag mot illojal konkurrens anförde kommittén, hurusom från olika håll framställts önskan om upptagande i förslaget av bestämmelser mot framkallande av förväxling med annans näringsverksamhet. Bland annat framhöll kommittén såsom en art av dylik illojal konkurrens användandet av samma eller liknande egenartade titel å tidning, tidskrift eller annat tryckalster, som annan rättmätigt begagnade. Emellertid hade i förslaget ej inryckts några stadganden angående framkallande av förväxling med annans näringsverksamhet; vissa dithörande frågor stode nämligen i synnerligen intimt samband med det uppdrag, kommittén erhållit att verkställa revision av gällande varumärkeslag, och hade det vid sådant förhållande synts kommittén riktigast att tillsvidare uppskjuta jämväl övriga spörsmål i det förevarande ämnet.

Under år 1917 inträffade ett fall, som på nytt fäste uppmärksamheten på behovet av lagstadganden rörande rätt till tidnings titel. Då började nämligen utgivas en tidning under titeln »Grönköpings Posten» trots förefintligheten av en annan tidning, benämnd »Grönköpings Veckoblad», för vars utgivande hinderslöshetsbevis utfärdats redan i januari 1916. Utgivaren av »Grönköpings Veckoblad», som redan tidigare lär hava gjort denna benämning känd genom innehållet i den jämväl av honom utgivna tidningen »Söndags-Nisse», fann sig, enligt vad han själv uppgivit, inom kort för att slippa obehag och besvär av de båda tidningarnas till förväxling ledande namnlighet föranlåten att genom avtal med utgivaren av »Grönköpings Posten» köpa av denne ett avstående från rätten att utgiva sistnämnda tidning. Förhållandet påpekades i flera dagliga tidningar såsom ett fall av sådan illojal konkurrens, varemot lagstiftning erfordrades.

Under år 1918 utarbetades inom justitiedepartementet ett förslag till lag om skydd för tidnings och tidskrifts titel samt ett därmed sammanhängande förslag till ändrad lydelse av § 1 mom. 3 tryckfrihetsförordningen, och i början av år 1919 blevo dessa förslag jämte därtill hörande motivering remitterade för yttrandens avgivande till

Publicistklubben, Svenska tidningsutgivareföreningen och Svenska journalistföreningen.

I det remitterade förslaget 1 § hette det bland annat:

»Är tidnings eller tidskrifts titel helt och hållet lik titel, som tidigare tagits i bruk och allt fortfarande användes för annan här i riket utkommande tidning eller tidskrift, eller förete titlarna, oaktat någon skiljaktighet, dock sådan likhet, att de lätt kunna förväxlas, må på därom vid domstol förd talan förbud meddelas mot vidare användande av förstnämnda titel. Sådant förbud må ock, där så prövas skäligt, meddelas under rättegången. — Har förbud meddelats under rättegången, må klagan över beslutet föras så, som i 16 kap. 10 § rättegångsbalken är föreskrivet. Beslut om meddelande av förbud gånge i verkställighet, ändå att beslutet överklagas.»

I en följande paragraf voro intagna bestämmelser om straff och skadeståndsskyldighet.

Den föreslagna ändringen i tryckfrihetsförordningen avsåg endast att där angående rätt till periodisk skrifts titel göra samma hänvisning till särskild lagstiftning som beträffande äganderätt till skrift.

Svenska tidningsutgivareföreningens styrelse gjorde i avgivet yttrande den 11 februari 1919 en del invändningar mot förslaget. Det ansågs betänkligt, att, då en lagstiftning i förevarande ämne skulle ordnas, ett sådant system komme till användning, att ett enligt tryckfrihetsförordningen av högsta administrativa myndighet meddelat hinderlöshetsbevis för viss person att utgiva viss skrift kunde komma att stå i strid mot civil rättstillämpning enligt den föreslagna lagen. Om en tidning utgaves efter erhållande av justitieministerns bevis enligt tryckfrihetsförordningens § 1 mom. 4 att »intet hinder emot skriftens utgivande förekommer», skulle likväl enligt förslaget sådant hinder kunna påstås vid allmän domstol. Det syntes önskligt, att detta för allmän uppfattning stötande motsatsförhållande undanröjdes. Sannolikt skulle det lämpligen kunna ske genom viss förtydligande omredigering av nämnda lagrum i tryckfrihetsförordningen, försåvitt icke någon längre gående revision av denna lag medförde ändrade anordningar för gällande ansvarighetssystem tillämpning. — Det syntes för vinnande av rätts-säkerhet på området erforderligt, att viss tid exempelvis ett halvt år stadgades, efter vars förlopp talan enligt den nya lagen icke finge föras rörande rätt till bruk av nyutgiven tidnings eller tidskrifts titel. Styrelsen funne önskemålet, att rätten skulle vara efter viss tids förlopp genom hävd tryggad, vara av den betydelse, att därav uppvägs belastningen av de särskilda bestämmelser, som kunde erfordras för nämnda tids fixerande, eventuellt viss skyldighet att kungöra ny periodisk skrifts titel och första utgivningsdag. — Härtill komme andra betänkligheter. Jämte det att en tidningstitel vore beteckning dels för tidningsföretaget såsom affärsrörelse dels för särskilt tidsningsnummer eller exemplar, kunde den i vissa fall vara något därutöver, något tredje, nämligen beteckningen för en viss personligt egenartad redaktions- eller skriftställareprodukt, exempelvis Lars Johan Hiertas »Aftonblad», S. A. Hedlunds »Göteborgs Handelstidning», Jörgens »Figaro», Maximilian Hardens »Zukunft». Under vederbörliga

förutsättningar kunde en tidningstitel bliva den sammanfattande be-
teckningen för den individuellt gestaltande verksamhet, som angåves
såsom grundläggande för en litterär auktorsrätt, en sorts litterärt
varumärke — i viss mån jämförligt med en författaresignatur eller
ett författarensnamn — varunder ett organ under viss redaktionell sköt-
sel framträdde individuellt gestaltat med sina säregna publicistiska
uttrycksmedel, sitt karaktäristiska program, sina redaktionella me-
toder, summan av sina mera originellt valda, för allmänheten fram-
trädande drag, allt ägnat att förbinda organet just med sin utgivares
namn och person, hans sätt att leda och giva språklig dräkt åt sina
tankar och i allmänhet utföra sina litterärt-publicistiska intentioner.
Ur dessa synpunkter sett förefölle det styrelsen svårt att bortse från
tillvaron i vissa fall av ett auktorsrättsligt moment i den ifrågava-
rande rättens natur. Därför vore det icke med styrelsens uppfattning
överensstämmande, att äganderätten till titel under alla omständig-
heter skulle tillkomma förläggaren, icke redaktören såsom sådan. Pa-
ralleller och förebilder i dessa hänseenden i Tyska rikets och Öster-
rikes lagar torde hos oss böra upptagas med en viss reservation med
hänsyn därtill, att de kommersiella synpunkterna i allmänhet i dessa
länders lagstiftning ej blott i fråga om illojal konkurrens utan även
i presslagarna fått långt större användning än som motsvarade
åskådning och lagstiftning i vårt land. Så hade åtminstone förhål-
landena dittills utvecklats sig; omvälvningarna i Tyskland hade emel-
lertid medfört starka krav på andra verksamhetsvillkor för pressen
än dem, gällande lagstiftning medgäve. I vilken mån ett erkännande
av en redaktörs eller en utgivares rätt till en av honom skapad och
upparbetad tidningstitel kunde hava återverkan på det föreliggande
lagutkastet, vågade styrelsen icke närmare uttala sig om. Möjligen
kunde det befinnas praktiskt att i lag meddela bestämmelser om för-
värvande på förhand av en positiv och dokumenterad rätt, konstitue-
rad på annat sätt än allenast genom prioritet, och torde då kunna
ifrågasättas någon registreringsanordning; därigenom skulle ifråga-
varande rätt och skydd kunna beredas även redaktör eller utgivare,
som i större eller mindre grad anlitate en förläggare. Det av styrel-
sen omnämnda önskemålet av rättssäkerhet genom hävd efter viss tids
förlopp skulle genom en registreringsmetod kunna på enklare sätt till-
godoses. Därigenom skulle ock kunna undvikas den icke alldeles
riskfria dualism, som föreläge mellan gällande postförfattnings
registreringsbestämmelser och det förevarande förslaget upphöjt till
lag. De båda författningarna kunde lämpligen sammanslås till
fromma för myndigheter och tidningsutgivare. Allmänna domstolar
och poststyrelsen behövde då icke träda i konkurrens vid bedömande
av tvistiga fall, ur vilka förvecklingar lätt kunde uppstå. Med hän-
syn till postverkets registreringsystem, vilket utan svårigheter fun-
gerat sedan femton år och visat sig innebära en i all huvudsak effek-
tiv reglering av den ifrågavarande rätten, kvarstode praktiskt taget
ett behov av lagreglering i ämnet endast i fråga om de mera säll-
synta tidningsföretag, Grönköpingspressen inbegripen, som icke an-
litate postbefordran. Då det aktuella behovet således icke kunde räk-
nas såsom mera betydande, syntes för dess fyllande en omläggning

och utvidgning av redan befintlig anordning vara att i främsta rummet förorda. Tänkbart vore måhända, att det i justitiedepartementet förda registret gjordes till utgångspunkt för en gemensam anordning, som fyllde såväl den postala kontrollens som det civilrättsliga skyddets behov. — Styrelsen anmärkte vidare, att förslaget icke innebure skydd mot den, som vid anmäld utgivares död ville tillägna sig både tidning och titel genom att förekomma den avlidnes rättsinnehavare med uttagande av hinderlöshetsbevis. Sådana fall hade stundom förekommit, och det syntes styrelsen angeläget, att en lag om skydd för tidningstitel bleve verksam även gentemot dylika tilltag, vilka torde hava en annan och större betydelse än de intrång, som förslaget avsåge med sina stadganden mot illojal konkurrens. Detta vore enligt styrelsens åsikt ägnat att stödja tanken på en central registreringsmyndighet, hos vilken ifrågavarande rätt såväl i det ena som i det andra avseendet kunde skyddas enligt därom given lag, vilken eventuellt kunde utsträckas till att omfatta titelrätten även till andra tryckta verk än tidningar och tidskrifter. Erforderlig ändring i tryckfrihetsförordningen kunde tänkas bestå i någon bestämmelse, att periodisk skrifts titel måste registreras. Det vore icke osannolikt, att ett beträdande av denna väg skulle underlätta en framtida revision av vår tryckfrihetslag i fråga om anordningar för ansvarighet och övervakning.

Svenska journalistföreningens centralstyrelse förklarade i yttrande den 13 februari 1919 sig tillfullo dela den i motiveringen till förslaget uttalade uppfattningen, att såsom den till en periodisk skrifts titel berättigade borde anses tidningsföretagets ägare och icke redaktören personligen, varvid centralstyrelsen förmälde sig dock icke hava förbisett önskvärdheten av att i vissa fall rättsskydd bereddes t. ex. för redaktör eller utgivare, som skapat eller upparbetat en titel, även om han för tidningens eller tidskriftens utgivande sett sig nödsakad att anlita förläggare. Med avseende å det i förslagets 1 § förekommande uttrycket »titel, som allt fortfarande användes» uttalades den farhågan, att i strid mot förslagets syfte ett tillfälligt uppehåll i en periodisk skrifts utgivande kunde föranleda en domstol att anse, att titeln ej fortfarande användes, oaktat det varit utgivarens eller tidningsägarens avsikt att efter någon tid återupptaga utgivandet; möjligen borde på denna punkt ett förtydligande göras.

I Publicistklubbens yttrande den 10 februari 1919 omförmäldes, att vid ärendets behandling inom klubben givits uttryck åt den farhågan, att skyddet kunde visa sig ineffektivt, enär en periodisk skrift, som blott tillfälligtvis upphört att utkomma, måhända kunde av sådan anledning anses icke uppfylla villkoret för skydd, nämligen att titeln allt fortfarande användes; därför hade ifrågasatts skyddandet av titel under viss tid, exempelvis ett år, efter senaste numrets publicering. Dessutom omnämndes, att på förekommen anledning inom klubben enhälligt uttalats det önskemålet, att frågan om rätt till tidnings eller tidskrifts titel måtte bliva föremål för gemensam skandinavisk lagstiftning.

Utländsk rätt.

Vad utländsk rätt angår, finnes kommittén veterligt ingenstädes någon särskild lag om skydd för tidningars och tidskrifters titlar.

I en del länder har utan stöd av särskild lagstiftning den uppfattningen gjort sig gällande, att en skrifts titel kan utgöra föremål för författarerättsligt skydd, i den mån titeln bär en individuell och karaktäristisk prägel. Med denna uppfattning bör principiellt sådant skydd kunna tänkas tillkomma även tidningars och tidskrifters titlar, ehuru väl det förefaller egendomligt att med avseende å dessa tillämpa de allmänna auktorsrättsliga principerna, särskilt i fråga om skyddets tidsbegränsning.

I några länders lagar om auktorsrätt finner man bestämmelser, genom vilka åt titlar beredes ett särskilt slags skydd.

Ett stadgande i Ecuadors lagstiftning på detta område av år 1887 utsäger, att ägaren av en periodisk skrift har rätt att hindra utgivandet av annan skrift med samma titel, och i Columbias lag om auktorsrätt av år 1886 förekommer ett stadgande, vari förklaras, att, om titeln på en skrift icke är generisk utan karaktäristisk och individuell, såsom förhållandet är särskilt med tidningars och tidskrifters titlar, kan såsom missbruk av titeln beivras ett användande av densamma utan ägarens tillstånd för annan skrift på ett sätt, som är ägnat att framkalla förväxling.

Den österrikiska lagen av år 1895 om auktorsrätt till verk av litteratur, konst och fotografi stadgar skadeståndsskyldighet för den, som på en skrift använder annan skrifts titel oförändrad eller med så obetydliga förändringar, att skillnaden ej kan utan särskild uppmärksamhet iakttagas, därest användandet av sådan titel ej är betingat av sakens natur utan i stället är ägnat att vilsleda med avseende å skrifternas identitet; såsom påföljd för sådant obehörigt användande av titel kan i fråga om periodisk skrift även utfärdas förbud mot titelns fortsatta användande. I motiven till lagen framhålles, att bestämmelserna i fråga icke äro av författarerättslig natur utan avse skydd mot illojal konkurrens och att deras intagande i lagen om auktorsrätt föranletts endast av lämplighetsskäl.

I den spanska lagen om intellektuell äganderätt av år 1879 finnes en särskild bestämmelse om efterapning av skrifterns titlar; för straff förutsättes där, att fara för förväxling framkallats. I samma lands lag om industriell äganderätt av år 1902 förekomma vissa stadganden om illojal konkurrens, som torde kunna få tillämpning med avseende å missbruk av periodiska skrifterns titlar. Dessutom är att märka, att enligt bestämmelserna om varumärkesskydd och varumärkesregistrering i sistnämnda lag varumärkesskyddet i Spanien — i motsats till vad förhållandet i allmänhet är i andra länder — är avsett även för en person, som idkar intellektuell verksamhet och önskar med ett visst kännetecken utmärka resultatet av sitt arbete, varför i detta land ett verksamt skydd för en tidningstitel synes kunna ernås genom titelns registrering såsom varumärke.

Under det att den italienska lagen om auktorsrätt av år 1882 förklarar, att en titel av generisk art ej åtnjuter något skydd, belägger

den italienska strafflagen av år 1889 med straff utsläppandet i marknaden av en produkt av intellektuell verksamhet, försedd med namn, märke eller kännetecken, ägnat att leda till allmänhetens förvillande i fråga om beskaffenheten eller ursprunget, och torde detta innebära ett skydd bland annat mot missbruk av periodiska skrifers titlar. — I här nämnda avseende överensstämmer Venezuelas strafflag av år 1915 nära med den italienska.

I Frankrike har i rättstillämpningen en tidningstitel, om den är egenartad, ansetts enligt allmänna rättsregler kunna vara föremål för en genom besittningstagande grundlagd äganderätt, vilken kränkes genom varje obehörigt användande av titeln för annan tidning. Dessutom har stadgandet i *code civil* av år 1804, att varje handling, varigenom någon förorsakar en annan skada, medför skyldighet för den, genom vilkens förskyllan skadan uppkommit, att ersätta densamma, vunnit tillämpning beträffande missbruk av periodiska skrifers titlar.

I Nordamerikas förenta stater och England bereda de principer ur *common law*, som dels göra varumärken och andra varukännetecken på grund av användning skyddade utan registrering och dels i allmänhet möjliggöra ett inskridande mot olika former av illojal konkurrens, skydd mot missbruk av sådana titlar, om vilka här är fråga.

Även i flera andra länder kan missbruk av periodiska skrifers titlar beivras såsom en form av illojal konkurrens.

Nämnas må, att i den tyska lagen mot illojal konkurrens av år 1909 stadgas, att den, som i näringsverksamhet för en tryckt skrift använder en egenartad beteckning på ett sätt, som är ägnat att framkalla förväxling med en egenartad beteckning, vilken en annan rättmätigt begagnar, kan åläggas att upphöra därmed; därest den, som sålunda missbrukar en beteckning, inser eller bör inse faran för förväxling, är han skadeståndsskyldig.

Vad slutligen förhållandena i Norge och Danmark angår, må först för Danmarks vidkommande hänvisas till en där gällande lag av år 1912 om oriktiga varubeteckningar m. m., enligt vilken det kan lagligen beivras, om någon i syfte att vilseleda för sin verksamhet använder en benämning på ett sätt, som är ägnat att framkalla förväxling med en liknande benämning, som användes av annan.

För Norges del är att nämna en bestämmelse i lagen om varumärken samt om otillbörliga varukännetecken och affärsbenämningar av år 1910, enligt vilken den, som ger sin verksamhet eller sitt affärsföretag en benämning, ägnad att framkalla förväxling med benämning, som en annan redan rättmätigt begagnar för verksamhet eller företag av samma eller likartat slag, kan av domstol fränkännas rätten därtill samt, därest avsikt att vilseleda föreligger, ådömas ansvar och skadeståndsskyldighet. Angående motsvarande stadgande i det kommittéförslag, varpå lagen är byggd, yttrades i motiveringen, att detsamma vore avsett att vinna tillämpning, bland annat, för det fall, att ett tidningsföretag gäve sig en benämning, som vore likalydande med ett äldre dylikt företags, i syfte att tillvinna sig abonnenter på det senares bekostnad.

Allmän motivering.

Såsom förut nämnts, har kommittén i sitt betänkande med förslag till lag mot illojal konkurrens framhållit, att missbruk av titeln å en tidning — under vilket uttryck i det följande inbegripes även tidskrift — kan hänföras till den art av illojal konkurrens, som generellt karaktäriseras såsom framkallande av förväxling med annans näringsverksamhet, och kommittén, som haft under behandling frågan om de lagstiftningsåtgärder, som kunna vara påkallade till stävande i allmänhet av sådan illojal konkurrens, har ännu icke fattat några slutgiltiga beslut i detta hänseende. Det måste emellertid enligt kommitténs åsikt anses uteslutet, att behovet av skydd mot framkallande av förväxling med annans näringsverksamhet i alla olika former skall kunna endast genom generella bestämmelser fullt tillgodoses. Likaväl som en varumärkeslag under alla förhållanden torde hava sin givna uppgift, är detta enligt kommitténs mening fallet med en lag om rätt till tidnings eller tidskrifts titel. Visserligen är kommittén betänkt på att i samband med förslag till lag om varumärken och andra varukännetecken framlägga förslag till vissa särskilda lagstiftningsåtgärder mot obehörigt användande av benämning eller beteckning, som en person brukar för att utmärka sin näringsverksamhet. Men titeln å en tidning eller en tidskrift är, även om den skulle kunna anses såsom benämning för en viss näringsverksamhet, dock till sin innebörd icke att jämställa med affärsbenämningar i allmänhet. I fråga om periodiska skrifter föreligger dessutom en del säregna förhållanden beträffande bland annat villkoren för deras utgivande och postbefordran, vilka äro att beakta, då det gäller att bereda skydd för sådana skrifters titlar. I betraktande därav har kommittén ansett sig böra taga under övervägande möjligheten att framlägga förslag till lagstiftning i förevarande ämne utan att avvakta kommitténs betänkande i fråga om revision av varumärkeslagen och beträffande lagstiftning i övrigt mot framkallande av förväxling med annans näringsverksamhet. Kommittén har därvid kommit till den bestämda uppfattning, att en specialreglering av nu ifrågavarande ämne under alla förhållanden vore påkallad och att en dylik separat reglering icke kunde i någon mån verka föregripande eller försvarande å en blivande lagstiftning angående skydd för varumärken och affärsbenämningar.

Angående behovet av en lagstiftning å ifrågavarande område kan kommittén fatta sig kort. Visserligen kan den granskning med avseende å tidnings titel, som verkställes i och för tidningens införande i det hos generalpoststyrelsen förda tidningsregistret, indirekt bereda

skydd mot missbruk av samma titel; men, utom det att detta skydd aldrig kan bliva effektivt, måste det betecknas såsom synnerligen oegentligt, att ett civilt rättsförhållande uteslutande regleras genom ett stadgande i en administrativ författning, tillkommet för att undvika vissa postala svårigheter.

Är således behovet av lagstiftning om skydd för tidningstitel konstaterat, gäller det först att avgöra den princip, på vilken en sådan lagstiftning lämpligen bör vara byggd.

Närmast till hands och med rådande rättsuppfattning väl överensstämmande synes kommittén den utvägen vara att utan vidare tillerkänna den, för vars räkning tidningen utgives, d. v. s. den, som har att åtnjuta den ekonomiska vinsten av tidningens utgivande och att bära eventuell förlust, rätt till titeln med företräde vid kollision för den, som först tagit titeln i bruk.

Kommittén anser det vara alldeles uteslutet att låta rätten till en tidnings titel tillkomma den, för vilken hinderlöshetsbevis blivit enligt gällande bestämmelser i tryckfrihetsförordningen meddelat. Denne har med avseende å tidningen ofta nog icke någon annan uppgift än att juridiskt ansvara för dess innehåll, vilken uppgift tydligen icke är av den art, att med densamma ovillkorligen bör vara förenad någon rätt till titeln, och enbart den omständigheten, att hinderlöshetsbevis ej kan utfärdas för en juridisk person, gör, att man ej kan hänvisa den, för vars räkning skriften utgives, att anmäla sig själv som ansvarig utgivare för att därigenom bliva innehavare av rätt till titeln.

Omöjligt synes också vara att generellt jämställa en tidnings titel med ett alster av litterär verksamhet och behandla densamma som ett rättssubjekt av auktorsrättslig art. Valet av titel för en tidning innebär åtminstone i regel ej en sådan intellektuell verksamhet, att någon i egenskap av upphovsman kan vara berättigad till skydd för titeln. Och även om den, vilken såsom redaktionell ledare av en tidning gjort dess titel känd såsom beteckning för en produkt av hans andliga verksamhet, skulle på sådan grund kunna anses hava något berättigat anspråk på samma titel, torde dylika undantagsfall icke böra tillmätas någon avgörande betydelse.

Under ärendets föregående behandling har tanken på en registreringsanordning framförts. Med anledning härav vill kommittén först och främst framhålla, att det icke gärna kan ifrågakomma att här tillämpa samma princip, som för närvarande gäller beträffande varumärken. Som bekant förvärfvas enligt vår nu gällande lagstiftning rätt till varumärke huvudsakligen genom registrering, oberoende av om annan tidigare använt märket, och kommittén har icke för avsikt att föreslå upphävandet av denna princip, om och inarbetandet av ett märke såsom kännetecken för någons varor torde i kommitténs förslag komma att vid sidan av registrering upptagas såsom grundande varumärkesrätt.

Det lärer ej kunna förnekas, att ett sådant registreringssystem, grundat som det är på en formalhandling, innebär ett visst avsteg från den materiella rättvisan, vilket emellertid beträffande varumärken kommittén finner motiverat av de särskilda förhållandena på detta

område. De huvudsakligaste fördelarna med ett registreringsförfarande torde vara att finna däni, att rätten blir, så att säga, mera påtaglig, att det blir lättare att bevisa, såväl att som när en rätt uppkommit. Att detta är av en utomordentligt stor betydelse för varumärkesrätten anser kommittén uppenbart. Redan det stora antalet varumärken, som är i bruk, gör det för en näringsidkare hart när omöjligt att avgöra, huruvida ett märke, som han önskar begagna, kolliderar med ett tidigare av annan i bruk taget märke. Rättens grundande på första brukandet måste i fråga om varumärken bli mycket svävande. Ur rättssäkerhetens synpunkt framstår därför registreringen för varumärkens vidkommande såsom synnerligen betydelsefull, och den granskning beträffande ett märkes registrerbarhet, som av registreringsmyndigheten företages, är förvisso för näringsidkarna av stort värde. Vad nu angår tidningstitlar, kan det ju icke förnekas, att liknande synpunkter skulle kunna göras gällande, men enligt kommitténs uppfattning kan detta icke ske i tillnärmelsevis samma grad som i fråga om varumärken. I bruktagandet av en tidningstitel är vida lättare konstaterbart än det första användandet av ett varumärke, och antalet i bruk varande tidningstitlar är, åtminstone i jämförelse med varumärken, mycket begränsat. De i justitiedepartementet utfärdade hinderlöshetsbevisen och det hos generalpoststyrelsen förda tidningsregistret kunna vara till god ledning för den, som skall välja titel för en tidning.

Kommittén har emellertid tänkt sig möjligheten av att man beträffande tidningstitlar anordnade ett registreringsförfarande, grundat på en annan princip än den i fråga om varumärken tillämpade. Registrering av titeln kunde göras till villkor för rätt att utgiva tidning. I tryckfrihetsförordningen kunde införas bestämmelser därom och i sammanhang därmed — med bibehållande av grunderna för ansvarigheten beträffande tryckt skrifts innehåll — givas stadganden, möjliggörande för den, som genom registrering vunnit rätt till tidnings titel, att få en anmäld ansvarig utgivare ersatt av en annan person, varigenom den ansvarige utgivarens nuvarande otillbörliga maktställning komme att försvinna. Registrering av titel, företeende förvillande likhet med redan registrerad sådan, borde vägras och registreringens giltighet borde vara beroende av att ett utgivande av tidning med den registrerade titeln komme till stånd; titeln å en tidning, som ej längre utkomme, borde man kunna få avförd ur registret.

En lagstiftning i angiven riktning måste emellertid bli ganska omfattande och komplicerad. En hel del svårlösta spörsmål vore därvid att reglera. Exempelvis vore det förenat med icke ringa svårighet att tillfredsställande ordna möjligheten av succession i den rätt, som genom registrering förvärvats, vilken rätt man icke gärna kunde i fråga om överlåtbarhet jämställa med förmögenhetsrätter i allmänhet. En annan svårighet föreligger med avseende å möjligheten att framtvinga avförandet ur registret av en titel å en nedlagd tidning, som utgivits av en juridisk person, vilken upphört att existera. Särskilt vanskligt bleve det att ordna förhållandena med avseende å tidningstitlar, som vore i bruk vid lagens ikraftträdande; i varje fall måste man beträffande dessa giva

särskilda bestämmelser och tillerkänna den, för vars räkning sådan tidning utgaves, en viss företrädesrätt att erhålla registrering av titeln eller en viss skyddad rättsställning med avseende å titeln oberoende av registrering.

Att taga i betraktande är även svårigheten för en registreringsmyndighet att vid prövning av titlars förväxlingsbarhet taga hänsyn till alla därpå inverkan omständigheter. Det ligger i sakens natur, att för undvikande av förväxling exempelvis titlarna å två idrottstidningar behöva mera skilja sig från varandra än titlarna å en idrottstidning och en tidning för kyrkliga angelägenheter. Tidningarnas beskaffenhet undandraget sig emellertid registreringsmyndighetens bedömning; visserligen kunde man föreskriva, att vid sökandet av registrering uppgift skulle lämnas om tidningens allmänna beskaffenhet, men något tillförlitligt underlag för ifrågasättande prövning kunde en sådan anordning dock aldrig lämna.

Kommittén vill vidare framhålla, att det, hur man än ordnar ett registreringsförfarande, ej torde kunna undvikas, att registreringen missbrukas och att därigenom uppkomma resultat, som icke äro för rättskänslan tilltalande. Särskilt är därvid att tänka på möjligheten, att under förberedelserna till utgivandet av en ny tidning, då underhandlingar föras med än den ene och än den andre om anställning såsom ansvarig utgivare eller eljest hos tidningsföretaget, därvid erhållen kännedom om en tilltänkt titel för tidningen illojalt utnyttjas genom sökandet av registrering.

Härtill kommer, att man enligt kommitténs mening icke utan särskilt tvingande skäl bör tillskapa nya statliga organ eller utvidga redan befintligas verksamhetsområden.

Vare sig emellertid man nu anser, att fördelarna eller nackdelarna av ett registreringsförfarande, sådant som det av kommittén ifrågasatta, äro övervägande, har det stått klart för kommittén, att det, åtminstone för närvarande, är uteslutet att föreslå sakens ordnande på sådant sätt. Genomförandet av ifrågasättande registreringssystem förutsätter nämligen ett så väsentligt rubbande av gällande principer för rätten att utgiva tryckt skrift, att det enligt kommitténs mening icke bör ifrågakomma att vidtaga den ändring av tryckfrihetsförordningen, som detta måste medföra, annat än i sammanhang med nämnda förordnings fullständiga revision. För övrigt torde det kunna starkt ifrågasättas, huruvida kommittén är behörig eller skickad att uppgöra förslag till en sådan ändring. Kommittén har därför stannat vid att låta rätten till en tidnings titel utan registrering tillkomma den, för vars räkning tidningen utgives, med eventuellt företräde åt den, som tidigare tagit titeln i bruk, samt överlämnat åt domstol att i förekommande fall avgöra, huruvida den, som påstår, att hans rätt till tidnings titel genom missbruk av denna blivit kränkt, också i verkligheten är den, som i nyss angiven egenskap äger rätt till titeln i fråga. Någon ändring av tryckfrihetsförordningens bestämmelser om anmälningsplikt beträffande periodiska skrifter utgivande har kommittén då icke ansett sig böra föreslå. Men kommittén har sökt att utan någon sådan ändring så ordna förhållandena, att den an-

svarige utgivarens ställning på grund av hinderlöshetsbeviset ej må kunna förtaga värdet av den rätt till tidningens titel, som enligt kommitténs förslag skall tillkomma den, för vars räkning tidningen utgives; i sådant syfte har kommittén, utom vad förslaget till lag om rätt till tidnings eller tidskrifts titel innehåller, föreslagit vissa ändringar i förordningen om villkoren för postbefordran av tidningar.

En lagstiftning, byggd på den av kommittén antagna principen, kan näppeligen givas tillämpning annat än i fråga om likhet mellan titlar å tidningar, som utgivas i Sverige. Uteslutet anser kommittén det under alla förhållanden vara ej blott att göra utländsk tidningsutgivare i förevarande avseende ansvarig för tidningens utgivande enligt svensk rätt vid svensk domstol utan även att giva innehavaren av rätten till en svensk tidnings titel möjlighet att i Sverige genom talan mot importörer eller försäljare ingripa mot förekomsten här i landet av utländsk tidning med förväxlingsbar titel; det bör icke på grund av titelns beskaffenhet vara någon förmenat att här i riket tillhandahålla tidning, som faktiskt existerar i utlandet. Och ehuru man ej kan tänka sig att utan recipitet få till stånd en överenskommelse om skydd för svenska tidningars titlar i främmande land, ingår icke i kommitténs förslag någon bestämmelse om möjlighet att under förutsättning av recipitet bereda skydd här i landet för utländska tidningars titlar. Att utan vidare under sådan förutsättning låta brukandet av en tidnings titel exempelvis i Norge eller Danmark giva upphov till en rätt till titeln, som skulle kunna hindra envar, som senare började i Sverige utgiva tidning med lätt förväxlingsbar titel, att fortsätta därmed, synes ej kunna ifrågakomma. Icke heller kan man gärna låta utländsk tidnings förekomst i Sverige grundlägga dylik rätt, då ett exemplar av tidningen kan komma att hit införas av en ren tillfällighet och det alltid måste bliva svårt att bevisa, vid vilken tidpunkt tidningen först förekommit här i landet. Nu kunde man visserligen tänka sig, att möjligheten för utgivaren av en utländsk tidning att göra sin rätt till titeln gällande gentemot en svensk tidning begränsades till de fall, då vederbörande kunde visa sig hava lidit förfång av titlarnas förväxlingsbarhet, men detta skulle dock innebära, att den, som här i Sverige startade en tidning, riskerade att få ändra titeln på grund av liknande titels användande för en i ett främmande land utkommande tidning, om vars existens han kanske varken ägt eller ens haft, praktiskt taget, möjlighet att förvärva kännedom. Härtill kommer svårigheten för en svensk domstol att avgöra, huruvida utgivandet av en svensk tidning berett innehavaren av en utländsk tidning förfång i hans verksamhet.

Om således kommitténs förslag ej är ägnat att läggas till grund för en sådan skandinavisk skyddslagstiftning, varom önskemål framställt, har detta icke syntts kommittén vara av någon avgörande praktisk betydelse. Fall av förväxlingsbarhet mellan å ena sidan en svensk tidnings titel och å andra sidan titeln å en norsk eller dansk tidning torde vara mycket sällsynta. Och även vid en hög grad av likhet mellan titlarna å en svensk tidning och en norsk eller dansk tidning är faran för att en förväxling i verkligheten åtmin-

stone i någon större omfattning skall äga rum överhuvudtaget ganska ringa, då tidningarna i stort sett hava helt skilda avsättningsområden. Näppeligen torde någon förväxling vid abonnering eller annonsering kunna förekomma annat än möjligen i fråga om internationellt spridda publikationer. Förväxling vid lösnúmerköp torde kunna anses praktiskt taget utesluten. Och då en tidning vid citat angives såsom källa, torde väl i allmänhet, åtminstone då fråga är om tidning, tillhörande dagspressen, det av sammanhanget framgå, huruvida tidningen är svensk, norsk eller dansk. Vad nu är sagt om norska och danska tidningar torde i huvudsak gälla i fråga om svenskspråkiga tidningar i Finland.

Det har förekommit, att en tidnings titel blivit registrerad såsom varumärke i tanke att därigenom skulle vinnas skydd mot missbruk av titeln i denna dess egenskap. Att emellertid en varumärkesregistrering icke medför skydd i sådant avseende är förklaradt i ett Kungl. Maj:ts utslag den 7 maj 1897, vari uttalats, att registrering av ett varumärke (i det föreliggande fallet ett figurmärke, bestående av, utom en del ornament, orden »Nya revuen», registrerat under nr 5373) ej medför skydd mot användande å tidning av titel, förvillande lik det registrerade märket. Kommittén ansluter sig helt till den uppfattning, som i detta utslag kommit till uttryck. En tidnings titel avser ej att utmärka, från vem tidningen såsom vara betraktad härrör. Titeln har avseende endast å den intellektuella verksamhet, som tagit sig uttryck i tidningens innehåll, men resultatet av sådan verksamhet är ej en vara i varumärkesrättsligt hänseende.

Naturligtvis kan alltid tänkas möjligheten av att såsom varumärke för trycksaker blir registrerat ett ord, som användes såsom tidningstitel, och det kan då uppkomma svårighet att avgöra, om i ett visst fall, exempelvis då ordet förekommer på omslag, vari tidningen försänts, ordet användes såsom varumärke eller såsom tidningstitel. Därvid kommer det i hög grad an på, i vad mån ordet har en tydligt framträdande karaktär av tidningstitel, och utslagsgivande blir den uppfattning, ordet i den föreliggande användningen är ägnat att framkalla hos allmänheten.

Med tidningstitlar äro i nu senast omhandlade avseende att jämställa tidningsvinjetter; icke heller sådana kunna betraktas såsom varumärken. Kommittén har likväl icke ansett sig böra föreslå några lagbestämmelser till skydd mot efterapning av en tidnings vinjett eller utstyrsel i övrigt. Visserligen kan genom sådan efterapning fara för förväxling tänkas uppkomma, men, under det att likhet mellan tidningars titlar är ägnad att framkalla en förväxling mellan tidningsföretagen, som kan medföra betydande olägenheter, bland annat i fråga om abonnering och annonsering, kan en likhet i tidningarnas yttre utseende näppeligen verka vilseledande annat än vid handköp av tidningsexemplar, när den köpande själv väljer bland utlagda tidningar; även i sistnämnda avseende spela dessutom vinjett och utstyrsel i övrigt en mycket underordnad roll i jämförelse med titeln. Vid citat ur tidningar eller eljest vid omnämnande av tidningar i tal och skrift kan förväxling endast framkallas genom titlarnas likhet. Och även om det är möjligt, att en lik-

artad utstyrelse kan bidraga till att för allmänheten försvåra det isärhållande av tidningar, som deras titlar äro avsedda att åstadkomma, måste dock faran härav betecknas såsom mindre betydande. Då kommittén icke förspott, att något fall förekommit, då olägenheter orsakats av att olika tidningar gjorts förväxlingsbara genom likhet endast med avseende å vinjett eller utstyrelse i övrigt, har kommittén ansett sig kunna utan att åsidosätta något större praktiskt behov inskränka sig till att föreslå lagstiftningsåtgärder till förebbyggande av förväxling på grund av likhet mellan tidningars titlar; en i och för sig önskvärd större enkelhet blir en följd av att lagstiftningen på sådant sätt begränsas.

Förslaget avser ej att bereda skydd för titlar å andra periodiska skrifter än sådana, som kunna benämnas tidningar eller tidskrifter. Böcker, som periodiskt utgivas under en och samma titel, exempelvis årligen utkommande kalendrar, föreningars årsskrifter o. d., har kommittén icke ansett vara i förevarande avseende att jämställa med tidningar. Men den omständigheten, att exempelvis en julpublikation utkommer endast en gång om året, är enligt kommitténs uppfattning icke i och för sig något hinder för att den kan betraktas såsom tidning. Kommittén, som förmenar, att sådana periodiska skrifter, som enligt därom givna, i det föregående omnämnda stadganden icke kunna införas i det hos generalpoststyrelsen förda tidsningsregistret, i allmänhet ej enligt gängse språkbruk äro att betrakta såsom tidningar eller tidskrifter, har ansett det böra utan några särskilda föreskrifter överlämnas åt domstolarna att fritt avgöra, huruvida en periodisk publikation är att hänföra till tidningarnas och tidskrifternas kategori eller icke.

Speciell motivering.

Förslag till lag om rätt till tidnings eller tidskrifts titel.

1 och 2 §§.

Enligt 1 § skall på detta område införas ett förbudsinstitut i nära motsvarighet till vad kommittén föreslagit såväl i förslaget till lag mot illojal konkurrens som i förslaget till lag om mönsterskydd. Vad det här framförallt gäller är att bereda vederbörande en möjlighet att få slut på utgivandet av en skrift, som genom sin titel kränker den rätt, han äger med avseende å samma eller liknande titel för annan skrift, alldeles oavsett huruvida nämnda utgivande sker under sådana omständigheter, att straffrättsligt ansvar rimligtvis bör kunna ifrågakomma. Har titeln å en tidning blivit vald utan någon avsikt att vilseleda, bör det vara möjligt att, oberoende av att titeln företer viss likhet med titeln å förut befintlig tidning, utan risk fortsätta användandet av densamma, tills det blir fastslaget, att likheten är ägnad att lätt framkalla förväxling. Med enbart ett straffstadgande, för vars tillämpning fordras avsikt att vilseleda, kunna enligt kommitténs förmenande förhållandena på detta område ej tillfredsställande ordnas.

De skäl, som föranlett kommittén att i förslaget till lag mot illojal konkurrens införa även stadganden om möjlighet till interimistiskt förbud, meddelat av domstolen under pågående rättegång, göra sig icke här med samma styrka gällande. Detsamma kan sägas i fråga om den i kommitténs förslag till lag om mönsterskydd förekommande bestämmelsen, att av underrätt eller hovrätt utfärdat förbud skall anses gälla från den dag, utslaget därom meddelades, under förutsättning att utslaget vinner laga kraft eller blir av högre rätt fastställt. Ett pågående illojalt reklamerande, ett obehörigt utnyttjande av ett mönster, vilket för den, som har rätt till detsamma, kanske blott en helt kort tid har något värde, torde i vidä högre grad påkalla ett hastigt stävande än utgivandet av tidning, vars titel kolliderar med en äldre tidningstitel. Med hänsyn härtill ävensom till vad ett avbrytande av en tidnings utgivande eller en väsentlig förändring av dess titel kan innebära har kommittén icke ansett sig böra i förslaget inrycka några bestämmelser i nämnda riktning.

Missbruk av tidnings titel kan enligt kommitténs förslag beivras antingen enligt 2 §, därest vederbörande handlat i avsikt att vilseleda och därigenom gjort sig förfallen till straff och skadeståndsskyldighet, eller ock enligt 1 § med yrkande om förbud, varvid frågan

om vederbörandes subjektiva skuld helt och hållet lämnas ur räkningen, och eventuellt därefter enligt 2 §, i fall meddelat förbud blir överträtt. Intet hindrar, att med ett yrkande enligt 2 § förbindes ett yrkande om förbud enligt 1 §. Talan skall alltid riktas mot den, för vars räkning den ifrågavarande tidningen utgives, oavsett om denne eller annan är ansvarig utgivare av tidningen.

Förutsättning för att 1 eller 2 § skall kunna komma till tillämpning är, att de titlar, som äro i fråga, förete sådan likhet med varandra, att förväxling lätt kan uppkomma. Man får ej vid avgörandet därav endast jämföra titlarna, betraktade som ljudkombinationer, utan man måste taga hänsyn till deras förmåga att i allmänhetens uppfattning såsom benämningar å olika tidningar särskilja dessa. Under det att i vissa fall en tämligen obetydlig olikhet kan vara tillräcklig för att förebygga förväxling, kan i andra fall ett gemensamt egenartat drag göra titlar, som i övrigt förete ganska stora olikheter, lätt förväxlingsbara. Att »Norrköpings Veckoblad» och »Norrköpings Posten» icke kunna anses förväxlingsbara medför exempelvis ej, att förhållandet måste vara detsamma med titlar, sådana som »Grönköpings Veckoblad» och »Grönköpings Posten». — I första hand är likheten mellan titlarna i och för sig avgörande. Förväxling kan i vissa fall lätt uppkomma enbart på grund av titlarnas likhet, även om tidningarna till sin beskaffenhet äro helt och hållet olika. Men det bör ej vara uteslutet, att hänsyn toges även till överensstämmelse i sistnämnda avseende mellan tidningarna, på grund varav en likhet mellan titlarna kan bli mera ägnad att framkalla förväxling än vad den vore under andra omständigheter.

Ett förbud torde enligt kommitténs förmenande mången gång omöjliggöra för vederbörande att, utan att överträda förbudet, använda titel, som överhuvud är lätt förväxlingsbar med den äldre tidningens titel. I alla händelser bör ett förbud ej göras så inskränkt, att detsamma endast skulle avse användandet av den förbjudna titeln i oförändrad form.

Förbud meddelas enligt 1 § för viss person och kan ej av annan överträdas. Låter den, som drabbats av ett förbud, annan övertaga den tidning, vars utgivande föranlett förbudet, är det möjligt, att gentemot denne 2 § första stycket kan få tillämpning; i alla händelser kan ett förbud för den nye innehavaren utverkas. Framgår det, att en skenöverlåtelse ägt rum för att förhindra utdömandet av straff för förbudets överträdande, kan givetvis överlåtaren utan hinder därav fällas till ansvar. Den allmänna förutsättningen för att en svarandepart skall kunna ådömas straff enligt 2 § andra stycket är, att han överträtt förbudet. Det tillkommer domstolen i varje särskilt fall, exempelvis vid ombyte av ledamöter i styrelsen för ett aktiebolag, att pröva, huruvida denna förutsättning är förhanden. Den, för vars räkning tidning med sådan titel, som i 1 § sägs, utgives, torde i allmänhet, därest han i god tro påbörjat utgivandet av tidningen under titeln i fråga, ej kunna sägas vid det fortsatta utgivandet använda titeln i avsikt att vilseleda. Men undantag får tydligen göras exempelvis för det fall, att titeln därvid anordnats på ett sätt, som är ägnat att underlätta uppkomsten av förväxling.

I 1 § har kommit till uttryck, att beståndet av rätten till en tidnings titel är beroende av tidningens utgivande; upphör detta, upphör även den ifrågavarande rätten att gälla. Att emellertid ett tillfälligt avbrott i tidningens reguljära utgivande icke har någon inverkan på den ifrågavarande rättens bestånd torde tydligt framgå av paragrafens avfattning. Uttrycket »allt fortfarande — — — är avsedd att användas» syftar direkt på detta förhållande. Att, såsom under ärendets föregående behandling ifrågasatts, låta rätten till titeln fortbestå under någon tid, efter det tidningens utgivande definitivt nedlagts, är näppeligen förenligt med den princip, varpå kommittén byggt sitt förslag.

Avgörande för prioritet är den tid, under vilken en titel använts för samma tidning. Huruvida samma tidning skall anses föreligga, blir att bedöma efter omständigheterna i varje särskilt fall. Det är härvid att märka, att titelns identitet och ett fortsatt utgivande med stöd av samma hinderlöshetsbevis ej nödvändigtvis betyder, att en och samma tidning är förhanden. Om utgivandet skett först för en persons räkning och sedan för en annans, är det i allmänhet nödvändigt, för att samma tidning skall anses föreligga, att den senare härleder sin rätt från den förre; dock måste tydligtvis, om den, för vars räkning tidning utgivits, låtit annan endast under viss tid övertaga tidningens utgivande och efter nämnda tids förlopp återupptager utgivandet för egen räkning, tidningens identitet anses vara bibehållen.

Enligt numera i justitiedepartementet följd praxis blir, sålänge ett hinderlöshetsbevis gäller, sådant bevis för annan ej meddelat för tidning med identiskt samma titel. Den, som enligt kommitténs förslag innehar rätten till en tidnings titel, är alltså, såvida hinderlöshetsbevis rörande tidningen meddelats åt annan, med avseende å möjligheten att fortsättningsvis få tidningen under samma titel utgiven för sin räkning helt och hållet beroende av den sistnämnde. Vill innehavaren av hinderlöshetsbeviset ej vidare tillåta, att detta utnyttjas av den, för vars räkning tidningen förut utgivits, kan ett fortsatt utgivande av tidningen för dennes räkning ej ske, med mindre än att någon om ock högst obetydlig förändring av titeln vidtages. Kommittén har med hänsyn till sådana fall ansett det böra i lagen utsägas, att en mindre väsentlig förändring av titel icke må i och för sig avbryta rätten till prioritet till titeln. Den till titeln berättigade bör nämligen, om under ovan angivna omständigheter tidningen med något ändrad titel fortfarande utgives för hans räkning, kunna ingripa mot den, som utnyttjar det äldre hinderlöshetsbeviset till utgivande av en tidning med den däri angivna titeln, vilken tidning, enligt vad förut sagts, trots titelns identitet ej kan anses vara samma tidning som den, vilken förut utgivits med stöd av samma bevis. Då utgivandet av en tidning i praktiken är i hög grad beroende av möjligheten att få tidningen på de villkor, som särskilt gälla för tidningar, postbefordrad, är det av vikt, att den, som åtnjuter rätt till en tidnings titel, ej i ett sådant fall, som här omhandlats, behöver vid förändring av tidningens titel för att i postbefordringshänseende åtnjuta samma förmåner som förut göra denna ändring större än att rätten till prioritet för titeln bibehålles

med möjlighet att enligt 1 eller 2 § ingripa mot ett användande av den ursprungliga titeln. Ur denna synpunkt erfordras en ändring i förordningen om villkoren för postbefordran av tidningar, och kommittén vill i detta sammanhang hänvisa till det i detta betänkande framlagda förslaget till ändring av nämnda förordning med därtill hörande motivering.

Önskvärt vore det tydligtvis, att den tidningsutgivare, som på grund av schism mellan honom och innehavaren av hinderlöshetsbeviset nödgats ändra tidningens titel och skaffa nytt hinderlöshetsbevis, måtte, sedan han utverkat förbud för innehavaren av det äldre hinderlöshetsbeviset eller annan, som utnyttjat detsamma, att utgiva tidning med den däri angivna titeln, kunna återgå till den ursprungliga titeln och ej vara på grund av det äldre hinderlöshetsbevisets existens avskuren från möjligheten att få ett sådant bevis rörande tidning med samma titel utfärdad för sig eller för annan, som med hans medgivande gör ansökning därom. Kommittén anser det vara lämpligt, att för detta fall ett sådant avsteg göres från förutnämnda, i justitiedepartementet tillämpade praxis, att det nyss angivna önskemålet vinnes.

Kommittén har i 2 § intagit en böteskala, som kommittén tänkt sig skola komma till användning även i det förslag till lag om varumärken och andra varukännetecken, som kommittén kommer att framlägga.

3 §.

Bestämmelser, motsvarande stadgandet i 3 §, finnas i ett flertal författningar på näringslivets område samt i de förslag till lag mot illojal konkurrens, lag om mönsterskydd och lag om patent, som kommittén framlagt. Kommittén har här liksom i motsvarande stadganden i nyssnämnda förslag använt sådana ordalag, att ett muntligt anhängiggörande av rättegång mot en vid rätten personligen tillstädesvarande svarande får samma verkan som delgivande av stämning.

4 §.

Då rätten till tidnings titel i enlighet med kommitténs i det föregående angivna principiella ståndpunkt skall åtnjutas av den, för vars räkning tidningen utgives, har i 4 § utsagts, att denne är berättigad att beivra missbruk av titeln. Det har varit ifrågasatt att såsom den berättigade angiva tidningens förläggare. Inom bokmarknaden är det visserligen alltid förläggaren av en bok, som bär den ekonomiska risken; i fråga om tidningar torde begreppet »förläggare» näp- peligen i samma mån vunnit burskap i motsvarande betydelse. Det kunde tilläventyrs tänkas, att den, som ekonomiskt understödjer ett tidningsföretag utan att dock därför vara berättigad till uppkommande vinst och ansvarig för eventuell förlust, kunde betraktas såsom dess förläggare.

Överträdelse av förbud kan i enlighet med denna bestämmelse komma att beivras av annan än den, som utverkat förbudet, därest tidningen ej längre utgives för dennes räkning. Kommittén har an-

sett yrkande om ansvar böra kunna efter angivelse framställas av allmän åklagare.

5 §.

I 5 § har kommittén infört ett stadgande, som begränsar möjligheten till förbudstalan mot användandet av en tidningstitel, varunder tidning utgivits sedan minst två år tillbaka. Kommittén har ansett det ur rättssäkerhetens synpunkt vara motiverat, att på detta område — liksom på mångt annat — rubbningar av faktiska förhållanden, som ehuru rättsstridiga fått bestå under en längre tid, förebyggas. Att märka är emellertid, att någon tidsbegränsning icke föreslagits i fråga om talan mot den, som handlar i avsikt att vilseleda. Någon anledning att uti ifrågavarande hänseende tillgodose den, som i brottslig avsikt använder en tidningstitel, anser kommittén icke finnas. I detta sammanhang må ånyo framhållas, att enligt kommitténs mening den, som i god tro tagit en tidningstitel i bruk och sedermera får vetskap om att den är förväxlingsbar med en för annan tidning i bruk tagen titel, icke enbart genom titelns fortsatta användande kan anses handla i avsikt att vilseleda. Mot det föreslagna stadgandet kan möjligen invändas, att vederbörandes underlåtenhet att, innan två år förflutit, ingripa mot en tidnings titel kan bero på okunnighet om tidningens existens. Det torde dock vara sällsynt, att en tidning, som utgivits under en så pass lång tidrymd som två år, icke blivit känd inom tidningsmännens egen krets; och då för övrigt man har postens tidningsregister att tillgå och dessutom kan i justitiedepartementet erhålla kännedom om alla meddelade hinderslöshetsbevis, synes ifrågavarande invändning ej böra tillmätas någon avgörande betydelse. Att i enlighet med Svenska tidningsutgivareföreningens uttalade önskan sätta tiden kortare än två år har kommittén icke kunnat finna tillrädligt.

6 §.

Ett mål om missbruk av tidningstitel, vari framställts yrkande om ansvar eller skadestånd, skall handläggas av domstolen i den ort, där brottet blivit begånget d. v. s. där tidningen, oberoende av var den blivit tryckt, utgivits. Därest stadgandet i 6 § ej funnes, skulle en talan om meddelande av förbud däremot vara hänvisad till svarandens personliga forum. Emellertid grundas även en förbudstalan på en viss begången gärning, nämligen utgivandet av en tidning, och det har synts kommittén lämpligt, att jämväl en sådan talan skall anhängiggöras vid domstolen i den ort, där gärningen begåtts. Bestämmelsen i 6 § innebär dessutom, att i mål om meddelande av förbud talan skall fullföljas i den ordning, som för brottmål finnes stadgad. Enär i brottmål klagotiden är kortare och förfarandet enklare än i allmänhet i tvistemål, befordras därigenom avsevärt snabbheten i avgörandet av mål om meddelande av förbud, och är detta av stor betydelse i betraktande av att ett beslut om meddelande av förbud icke erhåller rättslig verkan, förrän det vunnit laga kraft.

Av stadgandet i 6 § följer, att ett yrkande om meddelande av för-

bud kan förbindas med ett yrkande om ansvar utan att därigenom, då målet oberoende därav har karaktär av brottmål, för fullföljd av förbudsyrkandet andra regler komma att tillämpas än de, som eljest skulle gälla. Det föreligger därför icke någon frestelse för vederbörande att tillgripa ett ansvarsyrkande för att nå ett snabbare avgörande.

8 §.

Kommittén har ansett lagen böra vara endast i begränsad omfattning tillämplig i förhållandet mellan tidningar, som utgivnas vid tidpunkten för lagens ikraftträdande.

Enligt 8 § kan icke någon talan alls föras mot användandet av en titel, varunder tidning vid nyssnämnda tidpunkt utgivits under minst två år. I fråga om sådant användande av tidningstitel har alltså icke ens den möjlighet till talan, grundad på avsikt att vilseleda, som förefinnes enligt 5 §, lämnats öppen. Att kommittén sålunda beträffande ifrågavarande tidningar lämnat de bestående förhållandena helt orubbade, har berott av hänsyn till såväl tidningsutgivarna som allmänheten. Vad de förra angår, har deras intresse att vara fullständigt tryggade mot rättegångar i trakasseringsssyfte syntts så beaktansvärt, att den intagna ståndpunkten ansetts fullt motiverad, även om i något enstaka fall förefintligheten av avsikt att vilseleda skulle kunna göra ett rättsligt ingripande befogat.

I fråga åter om tidningar, som vid tidpunkten för lagens ikraftträdande utgivits under kortare tid än två år, har kommittén ansett möjlighet till talan böra förefinnas ehuru i likhet med vad som enligt 5 § gäller beträffande tidningar, som börjat utgivnas efter nyssnämnda tidpunkt och vilkas utgivande pågått under minst två år, begränsad till sådana fall, där avsikt att vilseleda föreligger. Att gentemot tidningar, som börjat utgivnas under tiden närmast före lagens utfärdande eller ikraftträdande, avskära även denna möjlighet till talan har syntts kommittén betänkligt. Särskilt under nämnda tid torde, om full ansvarsfrihet rådde, ett illojalt antagande av titel, som vore förväxlingsbar med en av annan tidigare använd, kunna befaras.

**Förslag till kungörelse om ändrad lydelse av 2, 3, 4 och 5 §§
i förordningen den 17 mars 1916 angående villkoren för post-
befordran av tidningar och andra periodiska skrifter.**

2 §.

Enligt nu gällande bestämmelser antecknas i det hos generalpoststyrelsen förda tidningsregistret såsom utgivare av tidning alltid den, för vilken hinderlöshetsbevis blivit meddelat. Vid postabonnemang är det till denne, som postverket redovisar inflytande prenumerationsavgifter; den, för vars räkning tidningen utgives, kan endast på grund av fullmakt från den ansvarige utgivaren lyfta dylika medel och en i sådant avseende utfärdad fullmakt kan när som helst av fullmaktsgivaren återkallas.

Kommittén ser häri ett missförhållande, på vilket man bör söka råda bot i sammanhang med en lagstiftning, sådan som den av kommittén föreslagna, enligt vilken rätten till en tidnings titel skall tillkomma den, för vars räkning tidningen utgives.

Så som kommittén tänkt sig förhållandena ordnade, skall i fråga om en nystartad tidning anmälan till registret kunna göras av vem som helst, under förutsättning att han kan förete ett för honom eller annan utfärdat hinderlöshetsbevis angående tidningens utgivande. Anmälaren skall då antecknas såsom utgivare; och då anmälaren skall avgiva en förklaring, att tidningen utgives eller skall utgivas för hans räkning, torde detta innebära en ganska god garanti för att i registret såsom utgivare kommer att bli antecknad den person, som enligt kommitténs lagförslag får rätt till tidningens titel. Visserligen blir möjligheten av sådan anteckning, där annan innehar hinderlöshetsbeviset, beroende på denne andres medverkan; men det torde i allmänhet icke möta någon svårighet för vederbörande att i samband med anställande av en ansvarig utgivare få för anteckning i postregistret hinderlöshetsbeviset till sig utlämnat. Om något obehörigt tryck kan icke här bli tal, då den, som enligt tryckfrihetsförordningen är ansvarig för tidningens innehåll utan att tidningen utgives för hans räkning, därigenom icke berövas någon förmån, som rimligtvis bör tillkomma honom.

Att en tidning, som av en annan än den ansvarige utgivaren anmäls till registret, får ny ansvarig utgivare synes icke behöva anmälas till registret, men om tidningen skall utgivas under förändrad titel, bör liksom för närvarande anmälan därom göras med företeende

av det nya hinderslöshetsbeviset; utan sådan anmälan kan vederbörande icke hava rätt att få tidningen med den förändrade titeln postbefordrad. Kommittén har funnit lämpligt, att en uttrycklig bestämmelse härom intages i förordningen, då med kommitténs ståndpunkt, som icke överensstämmer med den, varå förordningen för närvarande är byggd, en tidnings titel kan förändras utan att tidningen därför upphör att vara densamma.

Tredje och fjärde styckena av förevarande moment behandla de fall, då ny utgivare skall antecknas i registret. Tredje stycket avser tidningar, som införts i registret efter det den föreslagna ändringen i förordningen trätt i kraft och i fråga om vilka det förutsättes, att den, för vars räkning tidningen utgives, är antecknad i registret såsom utgivare. Fjärde stycket avser åter i främsta rummet redan förut i registret intagna tidningar, i fråga om vilka såsom utgivare alltid antecknats den, för vilken hinderslöshetsbeviset var utfärdat. Även om denne endast såsom ansvarig utgivare är fästad vid tidningsföretaget, har, då han likväl officiellt står såsom bärare av rätten i fråga, en instämmande förklaring från hans sida ansetts erforderlig för registreringens överföring. Visserligen torde en vägran att avgiva en dylik förklaring i sistnämnda fall oftare kunna tänkas förekomma än vid registrering av en ny tidning vägran från den ansvarige utgivarens sida att utlämna hinderslöshetsbeviset, men kommittén håller före, att i såväl ena som andra fallet ett motstånd från den ansvarige utgivarens sida skall bliva sällsynt. För den händelse den i registret antecknade utgivaren avlidit, skall enligt kommitténs förslag möjlighet finnas att få en sådan handling, varom nu är fråga, utfärdad av vederbörandes dödsbodelägare, som jämväl i detta avseende måste betraktas såsom hans rättsinnehavare.

Något stadgande om rätt att vid domstol vinna rättelse av en registrering, där såsom utgivare anges annan än den, för vars räkning tidningen utgives, har kommittén icke ansett sig böra föreslå, då enligt kommitténs mening hithörande förhållanden genom de förändringar i förevarande förordning, som av kommittén föreslagits, i allmänhet torde även utan anlitan av en sådan omständlig utväg komma att på ett tillfredsställande sätt ordnas i anslutning till de principer, varpå kommitténs förslag till lag om rätt till tidnings eller tidskrifts titel är byggt.

Bestämmelsen i nuvarande 2 mom., att olika upplagor av tidning skola såsom särskilda tidningar införas i tidningsregistret, synes kommittén vara olämplig. Med avseende å tidningsregistret bör principen vara, att endast *en* tidning kan utgivas med stöd av ett och samma hinderslöshetsbevis. Kommittén har därför föreslagit uteslutandet ur 2 § av stadgandet om olika tidningsupplagor och intagandet i stället i 5 § av en likartad bestämmelse med avseende å dessas införande i tidningstaxan.

3 §.

Kommittén har ansett tidnings införande i tidningsregistret ej böra vägras på grund av titelns kollision med tidigare registrerad tidnings titel i annat fall än då titlarna äro identiska. Bestämmelsen därom i 1

mom. under d) innebär endast, att två tidningar ej kunna registreras med stöd av samma hinderlöshetsbevis. Genom en sådan bestämmelse förebyggas de svårigheter, som eljest skulle kunna uppstå för posten att för tillämpning av stadgandet i 4 § 1 mom. om avförande ur registret av tidning, varav under ett år något nummer ej utkommit, avgöra, huruvida av två i registret införda tidningar med identiska titlar den ena eller den andra i verkligheten utkommit.

I övrigt synes kommittén hänsyn till likhet mellan titlar böra tagas endast då fråga är om postabonnemang. Att, såsom en vägran att införa en tidning i tidningsregistret innebär, förhindra en tidningsbefordran såsom utgivarekorsband på grund av titelns likhet med annan tidnings titel kan icke vara ur postverkets eller eljest något allmänt intresse påkallat; i den mån tidningens utgivande kränker enskild rätt, må vederbörande ingripa däremot enligt den föreslagna lagen om rätt till tidnings eller tidskrifts titel. I fråga om förutsättningarna för postabonnemang har kommittén i 5 § föreslagit en bestämmelse, som har avseende å fall av kollision mellan tidningars titlar.

4 §.

Den ändring, som föreslagits i 1 mom., är betingad av att, såsom förut nämnts, enligt kommitténs förslag särskilda tidningsupplagor ej skola såsom olika tidningar införas i tidningsregistret.

5 §.

Med avseende å stadgandet i 1 mom. tredje stycket är, utöver vad i det föregående blivit anført, att märka, att bestämmelsen är avfattad så, att postabonnemang ej skall kunna vägras på grund av varje sådan likhet, som avses i lagen om rätt till tidnings eller tidskrifts titel. Man måste nämligen räkna med det fall, att såsom utgivare av tidning i tidningsregistret ej står antecknad den, för vars räkning tidningen utgives, utan den ansvarige utgivaren och att en schism uppstår dem emellan, som omöjliggör för den förre att fortsätta tidningens utgivande med oförändrad titel. Det är för ett sådant fall ej nog för tillgodoseende av den förres rätt, att han skall kunna fortsätta att utgiva tidningen med en något förändrad titel och enligt nyssnämnda lag ingripa mot den ansvarige utgivaren, om denne använder den gamla titeln; den till titeln berättigade måste också kunna få tidningen med en ändrad titel postbefordrad, trots att denna titel är ägnad att av allmänheten lätt förväxlas med den gamla. Detta kan han enligt 1 mom. tredje stycket få, om blott ändringen av titeln är så stor, att det ej möter några *betydande* svårigheter för postverket att hålla i sär den ändrade titeln från den gamla.

Om för det fall, som nyss omförmäls, den, som äger rätt till titeln, får den ansvarige utgivaren ådömd påföljd enligt 1 eller 2 § i den av kommittén föreslagna lagen för användande av den titel, varå hans hinderlöshetsbevis lyder, bör den omständigheten, att för den ansvarige utgivaren postabonnemang är medgivet å tidning med ifrågasvarande titel, icke vara till hinder för att den, som äger rätt till titeln, medgives dylikt abonnemang å en för hans räkning utgiven

Förslag till ändrad lydelse av § 1, 3:o och 4:o, tryckfrihetsförordningen.

När bestämmelserna om äganderätt till skrift år 1876 utbrötos ur tryckfrihetsförordningen, infördes i densamma § 1 mom. 3 ett angivande av att angående sådan rätt skulle gälla vad som stadgades i särskild lag, stiftad i den ordning, 87 § regeringsformen föreskreve. En motsvarande hänvisning till den civilrättsliga lagstiftningen om rätt till tidnings eller tidskrifts titel synes nu lämpligen böra införas i samma lagrum.

Uttrycket »dagblad eller periodisk skrift» har, ehuru icke fullt lämpligt, använts av kommittén, när detsamma förekommer på flera andra ställen i tryckfrihetsförordningen.

Kommittén har ansett lydelsen av s. k. hinderlöshetsbevis böra såtillvida modifieras, att däri skall angivas, att hinder för anmälaren enligt tryckfrihetsförordningen ej möter mot skriftens utgivande. Den nuvarande lydelsen låter sig ju ej väl förena med det förhållandet, att hinder mot skriftens utgivande kan föreligga enligt den föreslagna lagen om rätt till tidnings eller tidskrifts titel. För övrigt vill kommittén påpeka, att på grund av titelns beskaffenhet även offentligrättsliga hinder kunna tänkas möta mot periodiska skrifers utgivande. Exempelvis kunna bestämmelserna i lagen den 2 juni 1911 om skydd för vissa internationella sjukvårdsbeteckningar lägga hinder i vägen mot utgivande av en tidning med titeln »Röda korset». Och de kommitterade, som år 1912 avgåvo betänkande med förslag till tryckfrihetsordning, uttalade däri, efter att hava omnämmt, hurusom frågan om förbud för enskild tidning att bruka sådan titel, som kunde föranleda det missförstånd, att tidningen ägde officiell karaktär, varit föremål för en interpellation vid 1911 års riksdag, att åt ett förbud i sådan riktning väl borde, om det skulle genomföras, givas en generell tillämpning, så att det komme att omfatta privatföretag, institutioner etc. av varjehanda slag, och att förbudet i sådant fall tydligen borde få sin plats i allmän lag, utan att, enligt kommitterades uppfattning, dess tillämplighet å tryckt skrift däri-genom bleve utesluten. Kommittén vill i detta sammanhang framhålla, att, om bestämmelser mot illojal reklam, anslutande sig till de stadganden, som införts i kommitténs förslag till lag mot illojal konkurrens, komma till stånd, dessa kunna tänkas bli tillämpliga i fråga om användande för tidning av titel, som är missvisande i nyssnämnda avseende.

De av kommittén föreslagna ändringarna av tryckfrihetsförordningen äro enligt kommitténs mening icke av den beskaffenhet, att hinder föreligger för genomförande av de föreslagna lagstiftningsåtgärderna i övrigt, innan ännu de ifrågasatta grundlagsändringarna blivit verklighet.

Särskilt yttrande av herr Hasselrot:

Kommitténs ståndpunkt i fråga om förbudsinstitutet enligt 1 och 2 §§ i det framlagda förslaget kan jag ej biträda, då enligt min åsikt ej någon domstol bör tillerkännas makt att i form av ett förbud stifta en, låt vara blott mot viss person gällande, lag, som med bindande verkan även för andra domstolar förklarar, att begående i framtiden av en viss handling skall, utan någon prövning av handlingens rättsstridighet enligt i vanlig ordning stiftad lag, medföra straffrättsligt ansvar och skadeståndsskyldighet. Enligt min mening bör ett förbud, som en domstol meddelat på grund av att en viss begången handling enligt domstolens uppfattning varit rättsstridig, icke kunna hava annan rättsverkan än att en därefter begången objektivet taget rättsstridig handling kan komma att medföra straff och skadeståndsskyldighet även utan sådan subjektiv skuld, som eljest är förutsättning för dylik påföljd. I överensstämmelse härmed anser jag, att enligt den lag, som är i fråga, såsom överträdelse av förbud bör kunna straffas endast sådan gärning, som skulle kunnat oavsett förbudet straffas, därest avsikt att vilseleda varit förhanden, och att domstol, där ansvar yrkas för överträdelse av förbud, bör pröva, huruvida gärningen är av sådan beskaffenhet; om domstolen därvid kommer till den uppfattningen, att förbudet meddelats med orätt, bör således ej ens för ett fortsättande av alldeles samma förfarande ådömas påföljd.

Det förefaller mig som om med den ståndpunkt, kommitténs förslag intager, en domstol, vid vilken yrkas ansvar för överträdelse av förbud, skulle kunna få en ganska svår ställning. Antag, att förbud utfärdats mot användandet av en titel A på grund av dennas likhet med en annan titel B och att ansvar sedan yrkas för överträdelse av förbudet vid en domstol — eventuellt av högre instans än den, som slutgiltigt avgjort förbudsyrkandet, — vilken har den uppfattningen, att likheten mellan A. och B ej är sådan, som i 1 § avses. Detta ansvarsyrkande kan grundas på antingen att titeln A använts oförändrad, i vilket fall domstolen, åtminstone om ej andra på förväxlingsfaran inverkan omständigheter förändrats, trots sin nyss angivna uppfattning måste döma till ansvar, eller ock att i stället för A använts en något förändrad titel A¹, som förmenas omfattas av förbudet. Det kan ej vara kommitténs mening, att i sistnämnda fall domstolen skall äga full frihet att ogilla åtalet på den grund, att A¹ ej anses så lik B, att förväxling lätt kan uppkomma, vilket ju med hänsyn till domstolens bundenhet i det förstnämnda fallet vore orimligt, om man tar i betraktande möjligheten av att titeln A¹ kan vara mer lik B än A är. Men å andra sidan vore det även

orimligt, om endast graden av likhet mellan A och A¹ skulle vara avgörande, enär en domstol då skulle kunna vara tvungen att på grund av förbud utdöma straff för användande av titel, som kanske icke heller av förbudsdomstolen skulle hava ansetts förväxlingsbar med den skyddade titeln i fråga.

Möjligen innebär kommitténs ståndpunkt, att i det angivna fallet användandet av titeln A¹ måste straffas, därest det ej är större olikhet mellan A¹ och B än mellan A och B samt A¹ samtidigt ej är mera olik A än B är, men det förefaller även högst egendomligt, om domstolen då skulle hava full frihet att låta sin uppfattning om förväxlingsbarheten mellan A¹ och B spela in, såsnart A¹ är mera olik B än A är, alldeles oavsett graden av likhet mellan A och A¹.

Nu är det dessutom ej enbart likhet mellan titlarna i och för sig, som i förevarande avseende bör vara avgörande. Enligt min uppfattning kan överensstämmelse i tidningars utstyrsel likaväl som överensstämmelse med avseende å deras beskaffenhet göra en likhet mellan titlarna mera ägnad att framkalla förväxling än den under andra omständigheter vore och därtill bör ock vid tillämpning av ifrågasvarande lagbestämmelser hänsyn kunna tagas. Så mycket större är då anledningen att giva intrångsdomstolen full frihet att pröva, huruvida den såsom överträdelse av förbudet åtalade handlingen är av beskaffenhet att utgöra kränkning av annans rätt.

Det kan tänkas, att den, som genom underrätts utslag drabbats av förbud, underlåter att överklaga detta utslag, då han, fastän han kanske finner förbudet obefogat, anser sig böra vidtaga någon mindre ändring av titeln och tager för avgjort, att det sedan ej skall kunna bliva tal om någon förväxlingsfara. Om han då likväl sedan åtalas för överträdelse av förbudet och denna rättegång föres upp till Högsta domstolen, kan det väl ej vara riktigt, att Högsta domstolen, om den ej finner någon sådan förväxlingsfara, som lagen avser, vara förhanden, dock skall, på grund av att förbudet måste anses omfatta även den ändrade titeln, behöva döma vederbörande till straff.

Visserligen har man också att räkna med sådana fall, då en underrätt har att pröva ett yrkande om ansvar för överträdelse av förbud, som meddelats av högre rätt, men jag kan ej finna några betänkligheter mot att även i ett dylikt fall låta intrångsdomstolen fritt följa sin uppfattning om förväxlingsfaran; därest ansvarsyrkandet till följd därav ogillas, torde väl i allmänhet, eventuellt med tillämpning av stadgandet i 30 kap. 13 § rättegångsbalken, det samma kunna fullföljas till den högre rätt, som meddelat förbudet.

Min ståndpunkt avviker vidare från kommitténs därutinnan att kännedom om förbudet synes mig alltid böra vara förutsättning för straff på grund av en i strid med förbudet begången handling. Det kan tänkas, att förbud meddelats ett aktiebolag och att sedan yrkande om ansvar för överträdelse av förbudet framställs mot styrelsens medlemmar; i sådant fall bör straff ej kunna ådömas en styrelseledamot, som, kanske på grund av att han först senare inträtt i styrelsen, saknat kännedom om förbudet, men jag betvivlar, att, om kommitténs förslag blir lag, en domstol skall anse

sig kunna, trots att överträdelse av förbudet från bolagets sida konstaterats, frikänna en sådan svarande på grund av att han ej överträtt förbudet (jfr sista stycket å sid. 42).

Jag anser således, att framför den av kommittén föreslagna lydelsen av 1 och 2 §§ är att föredraga följande avfattning:

1 §.

Brukar någon — — — eller upprepa sådant förfarande.
Den omständigheten — — — stycket avses.

2 §.

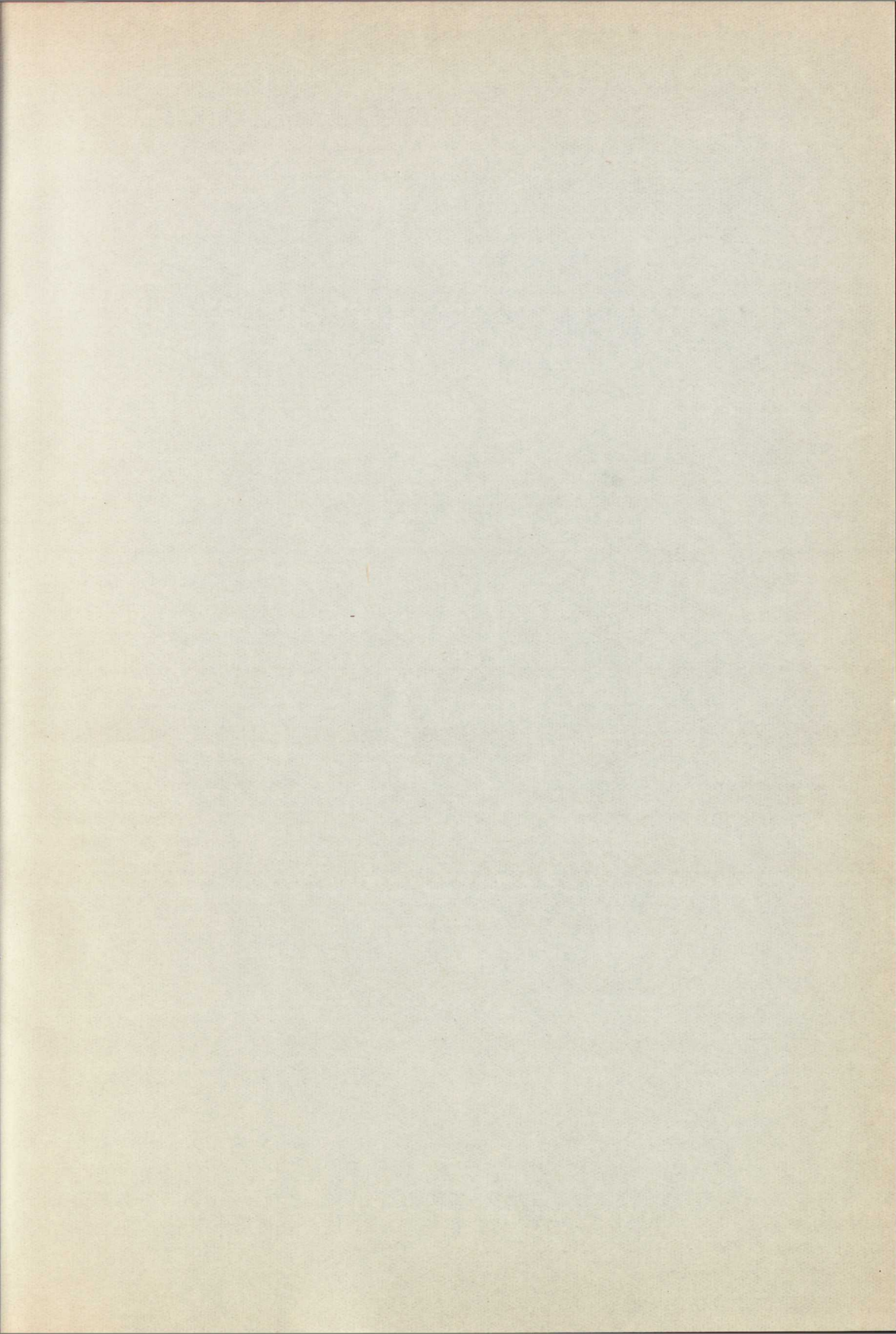
Begår någon gärning, som i 1 § sägs, i avsikt att vilseleda eller med vetskap om att förbud däremot blivit genom domstols lagakraftägande beslut honom meddelat, dömes till — — — uppkommen skada.

Enligt en sådan avfattning av 1 och 2 §§ omfattar ett förbud varje handling, som utgör kränkning av rätten till den tidningstitel, varom fråga är, oavsett i vilket likhetsförhållande den står till den handling, som framkallat förbudet. I detta avseende kommer således ett förbud att bli mera omfattande än enligt kommitténs förslag. Men jag kan icke föreställa mig, att ett förbud med sådan rättsverkan kan genom ökad möjlighet till överträdelse i god tro verka mera betungande för vederbörande än ett i enlighet med kommitténs förslag meddelat förbud med dess svävande och ovissa omfattning.

Emellertid kan det med fog ifrågasättas, om man icke också borde fordra, att vederbörande, för att kunna ådömas påföljd för överträdelse av förbud, insett eller bort inse, att han överträdde förbudet. Jag vill därför alternativt föreslå, att 2 § får följande lydelse:

»Begår någon gärning, som i 1 § sägs, i avsikt att vilseleda eller mot bättre vetande i strid mot förbud, som genom domstols lagakraftägande beslut blivit honom meddelat, dömes till — — — uppkommen skada.»

Slutligen vill jag framhålla, att den praktiska betydelsen av här omhandlade spörsmål om rättsverkan av ett förbud kan synas ganska obetydlig men att på andra lagstiftningsområden, där kommittén föreslagit eller kan komma att föreslå införandet av ett förbudsinstitut, uppstå sig enahanda spörsmål, och att dessa där kunna hava vida större praktisk betydelse.

1875

1876

1877

1878

1879

1880

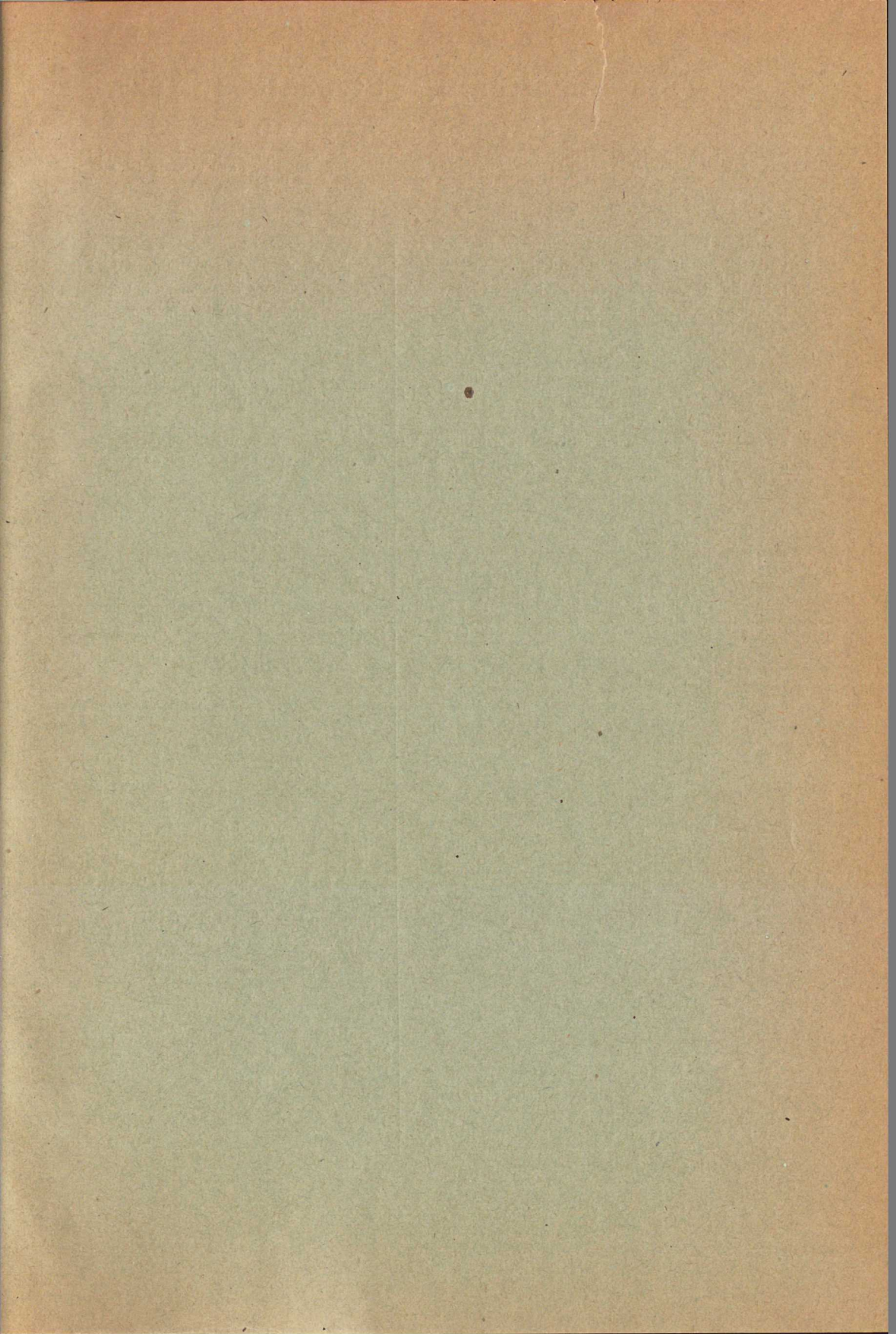
1881

1882

1883

1884

1885

Statens offentliga utredningar 1922.

Systematisk förteckning.

(Siffrorna inom parentes hänvisa till den kronologiska förteckningen för januari—mars 1922. Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen från och med april 1922.)

Allmän lagstiftning. Rättskipping. Fångvård.

Förberedande utkast till strafflag. Förmögenhetsbrotten. 2. (17)
Lekmannaelementets användande inom civilprocessen. (25)
Betänkande rörande internering av återfallsförbrytare. (26)

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

1921 års pensionskommittés betänkande. 1. (10)
Några iakttagelser från 1921 års riksdagsmannaval. [1]

Kommunalförvaltning.

Städernas skyldigheter och rättigheter i förhållande till staten. (3)
Kommunalförfattningssakkunnigas betänkande. 3. (15)
Bilaga till d.o. (16)

Statens och kommunernas finansväsen.

Betänkande angående tillverkning och beskattning av maldrycker. (11)
Utlåtande angående kontrollen över sockertillverknin-
gen. (13)
Tull- och traktatkommitténs utredningar och betän-
kanden. 8. Valutafrågan. (19) 9. Järnvägsfrakternas
reglering. (21) 10. Åtgärder till skydd mot s. k. valuta-
dumping. (24)
Utredning angående ett svensk statslotteri. (24)

Politi.

Socialpolitik.

Utredning och förslag angående vården av blinda. (30)
Byggnadsarbetsakkunnigas bet. 2. Arbetsstatistisk
undersökning rör. husbyggnadsverksamheten. [2]

Hälso- och sjukvård.

Allmänt näringsväsen.

Betänkande med förslag till livsmedelslag. (4) Bihang
1 till d.o. (5) Bihang 2 till d.o. (6)
Patentlagstiftningskommitténs betänkande. 7. Förslag
till lag om rätt till tidnings eller tidskrifts titel
m. m. [9]

Fast egendom. Jordbruk med binäringar.

Betänkande angående förvaltningen av kronans jord-
bruksdomäner. (2)
Jordkommissionens betänkande. 1. Förslag till lag an-
gående rätt att förvärva och besitta fast egendom. (8)
Betänkande rörande fiskerinäringens främjande. [7]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Betänkande angående statens övertagande av föräd-
lingsverksamheten beträffande avkastningen från
statens skogar. (28)

Industri.

Klimatets inverkan på byggnader vid västkusten. [4]

Handel och sjöfart.

Betänkande rörande löneroglering vid lots- och fyr-
staten. (20)

Kommunikationsväsen.

Betänkande om ostkustbanan. (18)
Järnvägsstyrelsens yttrande över d.o. (23)
Ostkustbanekommitténs promemoria med anledning av
järnvägsstyrelsens yttrande. (27)
Järnvägsstyrelsens erinringar med anledning av ost-
kustbanekommitténs promemoria. (31)
Järnvägsstyrelsens skrivelser till Kungl. Maj:t den 28
april och 5 maj 1922. [3]

Bank-, kredit- och penningväsen.

Försäkringsväsen.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

Skolkommisionens betänkande. 1:1—2. Grunder för
en ny läroverksorganisation. (33) 2. Historiska över-
sikt m. m. (29) 3. Statistiska utredningar. (32)
4. Det högre skolväsendet i utlandet. (1)
Förslag till om- och tillbyggnad av Kungl. biblioteket. (7)
Betänkande angående Chalmerska institutets omorga-
nisation. (12)
Ortnamnen i Värmlands län. 7. (22)
Betänkande med förslag till förändrad kyrklig indelning
och organisation i Skåne. [5]
Utredning angående statsunderstöd för idrottens främ-
jande. [8]

Försvarsväsen.

Utredning rörande understöd åt ånkor efter manskap
vid armén och marinen. (9)
Betänkande angående officerskårens vid flottan rekry-
tering och utbildning. (14)
Tillägg till betänkande beträffande förrädsverksamheten
vid marinen. [6]

Utrikes ärenden. Internationell rätt.